

وضعیت اقتصادی منطقه
وضعیت اقتصادی منطقه

و نقش ناحیه در آن
و نقش ناحیه در آن

۱-۱-۵- وضعیت اقتصادی منطقه و نقش ناحیه در آن

۱-۵-۱- ساختار اشتغال

استان خوزستان بی تردید از جمله استانهای دارای قابلیت‌های طبیعی و انسانی مناسب کشور به شمار می رود. قابلیت‌ها و امکانات استان از نظر دسترسی به منابع آب ، خاک ، منابع معدنی، ذخایر عظیم نفت و گاز، موقعیت ویژه جغرافیایی و قرارگیری در کنار خلیج فارس، مبادلات بازرگانی و غیره ... منطقه را در زمره قلمروهای دارای اهمیت در سطح ملی و منطقه ای قرار داده است.

بر پایه نتایج حاصل سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۷۵، سهم جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان معادل ۷۵ درصد (۲۶۸۲۲۳۸ نفر) از کل جمعیت استان بوده است. از کل جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان ۳۲/۵ درصد فعال و بقیه معادل ۶۷/۵ درصد جزء جمعیت غیرفعال بوده اند. ارقام متناظر برای سال ۱۳۶۵ به ترتیب معادل ۶۳ درصد از کل جمعیت و به تفکیک ۳۰ درصد فعال و ۷۰ درصد غیرفعال بوده است. مقایسه این ارقام نشان دهنده افزایش جمعیت فعال و کاهش جمعیت غیرفعال طی دهه ۶۵-۷۵ است. (جدول شماره ۱-۵)

جدول شماره (۱-۵-۱): جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان خوزستان بر حسب نوع فعالیت به تفکیک

مناطق شهری و روستایی طی سالهای ۶۵-۷۵

۱۳۷۵			۱۳۶۵			شرح
روستایی	شهری	کل	روستایی	شهری	کل	
۳۱۵۲۶۵	۵۴۵۶۲۲	۸۷۰۷۶۶	۲۴۷۸۸۴	۳۵۱۴۹۰	۶۰۹۰۰۴۳	جمعیت فعال
۲۶۲۴۵۶	۴۵۸۵۳۷	۷۳۰۱۴۹	۱۹۵۴۸۸	۲۷۱۱۸۵	۴۷۵۰۲۰	شاغل
۵۲۸۵۹	۸۷۰۸۵	۱۴۰۶۱۷	۵۲۳۹۶	۸۰۳۰۵	۱۳۴۰۲۳	بیکار
۶۰۹۰۴۶	۱۱۵۶۲۲۶	۱۷۷۸۶۴۴	۶۰۸۶۱۳	۷۷۷۶۷۵	۱۴۰۲۲۰۳	جمعیت غیرفعال
۲۰۷۰۲۲	۵۴۷۸۵۷	۷۵۶۳۰۵	۲۲۵۷۰۲	۳۸۶۹۰۱	۶۱۴۴۹۶	محصل
۳۱۹۰۳۳	۴۹۳۷۹۳	۸۲۲۴۷۴	۲۹۲۵۵۶	۳۲۶۳۷۰	۶۲۸۳۷۳	خانه دار
۲۹۵۲۹	۵۱۳۳۸	۸۱۲۳۷	۱۰۸۶۰	۳۲۶۳۷۰	۳۱۸۸۷	دارای درآمد برون کار
۵۳۴۶۲	۶۳۲۳۸	۱۱۸۶۲۸	۷۹۴۹۴	۲۰۹۸۱	۱۲۷۴۴۷	سایر
۱۰۷۱۵	۲۱۹۷۱	۳۲۸۲۸	۱۱۸۱۶	۴۳۴۲۳	۲۳۴۰۹	اظهار نشده
۹۳۵۰۲۶	۱۷۲۳۸۱۹	۲۶۸۲۲۳۸	۸۶۸۳۱۳	۱۱۴۰۱۷۰	۲۰۳۴۶۵۶	کل

ماخذ: نتایج تفصیلی عمومی نفوس و مسکن ۶۵ و ۷۵

از کل جمعیت فعال استان در سال ۷۵ (معادلا ۸۷۰۷۶۶ نفر)، ۸۳/۹ درصد شاغل و ۱۶/۱ درصد بیکار بوده اند. در سال ۱۳۶۵، جمعیت فعال معادل ۶۰۹۰۰۴۳ نفر بوده که ۷۸ درصد از آنها شاغل و ۲۲ درصد بیکار بوده اند. در این سال نرخ اشتغال در مناطق روستایی بیشتر از مناطق شهری بوده است، که این روند در سال ۷۵ به نفع مناطق شهری تغییر کرده است.

(جدول شماره ۱-۵-۲)

از نظر شاخصهای اقتصادی نرخ عمومی فعالیت در سال ۱۳۶۵، معادل ۳۰ درصد محاسبه شده که در سال ۱۳۷۵ به ۳۲/۵ درصد افزایش یافته است. نرخ واقعی فعالیت نیز از ۲۳/۳ درصد در سال ۶۵ به ۷۲/۲ درصد در سال ۱۳۷۵ رسیده که حاکی از افزایش نسبی نرخ مشارکت اقتصادی در منطقه است. این افزایش بیشتر به دلیل پایان یافتن جنگ و به سامان شدن نسبی فعالیتهای اقتصادی و حاکمیت روندهای گذشته بر فعالیتهای مختلف اقتصادی است. جدول زیر نشان دهنده تحول شاخصهای فعالیت در استان طی سالهای ۶۵-۷۵ است.

(جدول شماره ۱-۵-۲): شاخصهای اقتصادی استان خوزستان به تفکیک مناطق شهری و روستایی

طی سالهای ۶۵-۷۵

۱۳۷۵			۱۳۶۵			شرح
روستایی	شهری	کل	روستایی	شهری	کل	
۳۳/۷	۳۱/۷	۳۲/۵	۲۸/۵	۳۰/۸	۲۹/۹	نرخ عمومی فعالیت
۲۸/۱	۲۶/۶	۲۷/۲	۲۲/۵	۲۳/۸	۲۳/۹	نرخ واقعی فعالیت
۸۳/۲	۸۴/۰۰	۸۳/۹	۷۸/۹	۷۷/۲	۷۸/۰۰	نرخ اشتغال
۱۶/۸	۱۶/۰۰	۱۶/۱	۲۱/۲	۲۲/۸	۲۲/۰۰	نرخ بیکاری

ماخذ: نتایج تفصیلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۶۵ و ۷۵

هر چند که در دهه ۶۵-۷۵ به جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر معادل ۶۳۸ هزار نفر افزوده شده اما از این تعداد، ۵۹ درصد جذب جمعیت غیرفعال و ۴۱ درصد جذب جمعیت فعال شده اند. بررسی داده های آماری نشان می دهد که روند افزایش جمعیت در مجموعه غیرفعال شتاب بیشتری نسبت به روند افزایش زیرمجموعه جمعیت فعال داشته است. بنابراین می توان نتیجه

گرفت که روند افزایش جمعیت واقع در سنین فعالیت بیشتر از عرضه کار و اشتغال و لذا جمعیت واقع در سنین فعالیت تمایل و گرایش بیشتری به قرارگیری در مجموعه جمعیت غیرفعال دارد.

به این ترتیب به رغم روند افزایشی نرخ عمومی فعالیت، میزان شاخصهای فعالیت استان (نرخ واقعی فعالیت، نرخ اشتغال و نرخ بیکاری) تا رسیدن به سطح مطلوب از نظر فعالیت فاصله زیادی دارد، که ضرورت اتخاذ تدابیر و تمهیدات اساسی در این زمینه را گوشزد می نماید.

۱-۵-۲- توزیع شاغلین بر حسب گروههای عمده فعالیت

طی سالهای ۵۵-۷۵ شاغلین استان از رشدی معادل ۲/۳۷ درصد در سال برخوردار بوده و از ۴۶۴۵۵۷ نفر در سال به ۷۳۰۱۴۹ نفر در سال ۷۵ رسیده و تعداد شاغلین بخشهای مختلف از روند رشدی صعودی برخوردار بوده اند، اما این روند در دهه های ۵۵-۶۵ و ۶۵-۷۵ متفاوت بوده است.

طی سالهای ۵۵-۶۵ به علت وقوع جنگ ایران و عراق و تبعات ناشی از آن از یکسو شاغلین بخشهای کشاورزی و صنعت از روند رشدی کاهندی برخوردار بوده و از سوی دیگر به دلیل شرایط ویژه منطقه و حجم بالای مهاجرت از منطقه به خارج وضعیت اشتغال عده زیادی از شاغلین نامشخص بوده است. در این دوره تنها شاغلین بخش خدمات از روند رشد صعودی معادل ۲/۸ درصد برخوردار بوده اند. با پایان یافتن جنگ روند تحول شاغلین منطقه نیز تغییر یافته و از روندی کاهنده به فزاینده (بارشدی معادل ۴/۴۳ درصد) تبدیل شد. در این دهه بین بخشهای مختلف اقتصادی بالاترین نرخ رشد از آن بخش صنعت با داشتن نرخ رشدی معادل ۹/۲۵ درصد بوده همچنین به دلیل خاتمه یافتن شرایط جنگی در منطقه از تعداد شاغلین با وضعیت نامشخص فعلی نیز به میزان قابل توجهی (۹/۲ درصد) کاسته شد.

بررسی توزیع نسبی شاغلان در گروههای عمده فعالیت در سالهای ۶۵ و ۷۵ نشان از برتری بخش خدمات نسبت به سایر بخشهای اقتصادی در جذب شاغلین دارد. در سال ۱۳۶۵ شاغلین بخش خدمات با جذب ۵۶/۲ درصد از شاغلین بیشتری تعداد شاغلان را دارا بوده و پس از آن بخش کشاورزی با جذب ۲۴/۲ درصد از شاغلین در رتبه بعدی قرار داشته. در سال

۷۵ نیز بخش خدمات با جذب ۴۸/۸ درصد از شاغلان رتبه اول را در جذب شاغلین دارا بوده پس از آن شاغلین بخش صنعت با جذب ۳۰/۹ درصد از شاغلین در رتبه بعدی قرار داشتند.

توزیع شاغلین به تفکیک مناطق شهری و روستایی نشان دهنده تفوق بخش خدمات در مناطق شهری منطقه است. چندانکه در این مناطق ۹۵/۵ درصد از شاغلین در بخش خدمات، ۳۵/۲ درصد در بخش صنعت و بیش از ۵ درصد در بخش کشاورزی مشغول به فعالیت بوده اند.

در مناطق روستایی بخش کشاورزی رتبه اول را در جذب شاغلین به خود اختصاص داده و بالغ بر ۴۴ درصد از شاغلان در این بخش مشغول به فعالیت بوده اند. حدود ۳۲ درصد از شاغلان نیز در بخش خدمات و ۲۴/۵ درصد نیز در بخش صنعت مشغول به کار بوده اند. الگوی فوق در سرشماری سال ۱۳۶۵ نیز قابل مشاهده است، با توجه به این نکته که در آن سالها به علت حاکمیت شرایط جنگی، فعالیتهای تولیدی و خدماتی ارزنده عادی خارج بوده و حتی بسیاری از آنها عملاً به حالت تعطیل بوده اند.

آنچه حائز اهمیت است تغییر الگوی اشتغال از خدمات، کشاورزی، صنعت در سال ۶۵ به خدمات، صنعت و کشاورزی است. که حاکی از تقویت بخش صنعت و ایجاد شدن فرصت شغلی در این بخش ناشی از حاکمیت شرایط دوران صلح و بازسازی است. به عبارت دیگر از بخشهای کشاورزی و خدمات به نفع بخش صنعت کاسته شده است.

بررسی تحولات شاغلین گروههای عمده فعالیت طی سالهای ۶۵-۷۵ نیز تأکیدی بر مطالب فوق بوده و این روند را نشان می دهد.

بررسی توزیع شاغلان به تفکیک زیرگروههای عمده فعالیت در سال ۷۵ نشان از بالا بودن سهم شاغلین بخشهای کشاورزی (با داشتن ۱۹/۲ درصد از شاغلین)، اداره امور عمومی و دفاع و تامین اجتماعی اجباری (با داشتن ۱۵/۸ درصد از شاغلین)، صنعت (با داشتن ۱۳/۶ درصد از شاغلین)، عمده فروشی و خرده فروشی (با داشتن ۱۰/۸ درصد از شاغلین) و ساختمان (با داشتن ۱۰/۲ درصد از شاغلین) در منطقه دارد. (جدول شماره ۱-۳-۵)

(جدول شماره ۱-۳-۵): شاغلان استان خوزستان بر حسب گروههای عمده فعالیت و به تفکیک نقاط

شهری و روستایی (۱۳۷۵)

روستایی		شهری		کل		شرح
نسبت (%)	تعداد	نسبت (%)	تعداد	نسبت (%)	تعداد	
۱۰۰	۲۶۲۴۰۶	۱۰۰	۴۵۸۵۳۷	۱۰۰	۷۳۰۱۴۹	جمع
۴۳/۱	۱۱۳۰۰۲	۴/۰	۱۸۵۴۸	۱۹/۲	۱۴۰۲۳۸	کشاورزی و شکار، جنگلداری
۱/۰	۲۵۹۴	۱/۳	۵۷۵۸	۱/۱	۸۳۵۴	ماهیگیری
۱/۸	۴۹۱۰	۵/۸	۲۶۵۶۹	۳/۴	۳۱۴۸۰	معدن
۱۱/۵	۳۰۲۳۴	۱۵/۰	۶۸۶۵۵	۱۳/۶	۹۹۰۲۱	صنعت
۱/۹	۴۹۴۹	۳/۴	۱۵۱۵۴	۲/۸	۲۰۱۰۷	تامین برق، آب و گاز
۹/۲	۲۴۱۷۴	۱۱/۰	۵۰۲۹۹	۱۰/۲	۷۴۶۲۹	ساختمان
۳/۷	۹۶۹۲	۱۵/۰	۶۸۸۱۲	۱۰/۸	۷۸۶۰۰	عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری، موتور سیکلت و کالاهای شخصی و خانگی
۰/۲	۴۲۲	۰/۶	۲۸۷۳	۰/۵	۳۲۹۶	هتل و رستوران
۴/۷	۱۲۳۷۰	۸/۸	۴۰۵۵۲	۷/۳	۵۲۹۴۸	حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات
۰/۲	۴۲۳	۱/۵	۶۸۰۰	۱/۰	۷۲۲۳	واسطه گری های مالی
۰/۶	۱۵۳۱	۱/۵	۷۰۰۱	۱/۲	۸۵۳۳	مستغلات، اجاره و فعالیتهای کار و کسب
۱۶/۴	۴۳۰۹۶	۱۵/۹	۷۳۰۹۸	۱۵/۸	۱۱۶۲۰۵	اداره عمومی و دفاع و تامین اجتماعی اجباری
۲/۴	۶۳۱۳	۹/۹	۴۵۳۵۱	۷/۱	۵۱۶۶۶	آموزش

۱/۰	۲۷۲۳	۳/۰	۱۳۷۰۷	۲/۲	۱۶۴۳۱	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۰/۵	۱۳۸۷	۱/۶	۷۳۹۲	۱/۲	۸۷۹۴	سایر فعالیتهای خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی
۰/۲	۵۰۳	۰/۱	۵۲۱	۰/۱	۱۰۲۵	خانوارهای معمولی دارای مستخدم
*	۱	*	۱۴	*	۱۵	سازمانها و هیئتهای برون مرزی
۰/۱	۱۶۹	۰/۲	۸۲۱	۰/۱	۹۹۰	دفاتر و ادارات مرکزی
۱/۵	۳۹۱۳	۱/۴	۶۶۱۲	۱/۵	۱۰۵۹۴	فعالیتهای نامشخص و اظهار نشده

ماخذ: نتایج تفصیلی سرشماری عمومی ۱۳۷۵، استان خوزستان.

*: محاسبه معنی نمی دهد.

همانگونه که مشاهده می گردد در نقاط شهری منطقه بالاترین حجم از اشتغال مربوط به زیرگروههای اداره امور عمومی و دفاعی، صنعت، عمده فروشی و خرده فروشی و ساختمان بوده است. در مناطق روستایی بالاترین حجم اشتغال از آن زیرگروههای کشاورزی و شکار و جنگلداری، اداره امور عمومی، صنعت و ساختمان بوده است.

طبقه بندی شاغلان بر حسب گروهبندی عمده شغلی طی سالهای ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵ متفاوت بوده و مقایسه امکانپذیر نیست. لیکن جداول آماری نشان می دهد که در سال ۶۵ کارگران ساده و کشاورزان و کارکنان گروهبندی نشده ۷۱/۷ درصد از شاغلان، کارکنان مشاغل علمی و فنی، مدیران و کارمندان عالی رتبه و کارکنان امور دفتری، بازرگانی و خدماتی ۲۸ درصد از شاغلان را شامل می شود.

بررسی طبقه بندی شغلی نقاط روستایی منطقه در سال ۶۵ نشان دهنده بالا بودن نسبت اشتغال کارگران ساده و کشاورزان و کارکنان گروهبندی نشده است. در نقاط شهری این نسبت متفاوت بوده به این ترتیب که در بیش از ۱۷ درصد از شاغلان در رده کارکنان مشاغل علمی و فنی و مدیران، ۲۴/۱ درصد در گروه کارکنان امور دفتری، بازرگانی و خدماتی، کارکنان مشاغل تولیدی و امور حمل و نقل (دربرگیرنده کارکنان ساده) ۳۶ درصد و کشاورزان ۴/۶ درصد از شاغلین را در برداشتند. ارقام متناظر برای سال ۷۵، نشان دهنده آن است که از کل شاغلان استان معادل ۱۸ درصد را کارکنان کشاورزی، ۱۵

درصد را کارکنان ساده و حدود ۱۴ درصد را صنعتگران تشکیل داده اند. متخصصان، مدیران و تکنسین ها بالغ بر ۱۴ درصد از شاغلان را دربرمی گیرند.

در مناطق شهری استان صنعتگران و کارکنان مشاغل مربوطه ۱۷/۵ درصد، متخصصان، مدیران و تکنسین ها ۲۰/۶ درصد از کارکنان را شامل بوده اند. در مناطق روستایی کارکنان کشاورزی با داشتن ۳۹/۷ درصد از کارکنان و کارگران ساده با داشتن ۱۸/۱ درصد از کارکنان را تشکیل می دادند. (جدول شماره ۴-۵).

(جدول شماره ۴-۵): شاغلان ده ساله و بیشتر استان خوزستان بر حسب گروههای عمده شغلی و به تفکیک نقاط

شهری و روستایی

روستایی		شهری		کل		شرح
تعداد	نسبت(%)	تعداد	نسبت(%)	تعداد	نسبت(%)	
۲۶۲۴۰۶	۱۰۰	۴۵۸۵۳۷	۱۰۰	۷۳۰۱۴۹	۱۰۰	جمع
۱۳۷۷	۰/۵	۱۳۶۳۷	۳/۰	۱۵۰۱۴	۲/۱	قانونگذاران، مقامات عالیرتبه و مدیران
۶۷۹۴	۲/۶	۵۵۴۶۳	۱۲/۱	۶۲۲۶۳	۸/۵	متخصصان
۳۰۸۰	۱/۲	۲۵۰۶۶	۵/۵	۲۸۱۴۸	۳/۹	تکنسین ها و دستیاران
۴۳۸۵	۱/۷	۳۶۳۳۷	۷/۹	۴۰۷۲۴	۵/۶	کارکنان امور اداری و دفتری
۱۰۹۸۳	۴/۲	۶۰۷۹۵	۱۳/۳	۷۱۷۸۷	۹/۸	کارکنان خدماتی و فروشندگان فروشگاه و بازارها
۱۰۴۲۱۲	۳۹/۷	۲۳۷۳۳	۵/۱	۱۳۲۳۸۶	۱۸/۱	کارکنان ماهر کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری
۱۹۶۶۰	۷/۵	۸۰۳۸۹	۱۷/۵	۱۰۰۱۸۱	۱۳/۷	صنعتگران و کارکنان شاغل مربوط
۲۲۲۱۷	۸/۵	۶۰۳۱۵	۱۳/۲	۸۲۵۵۰	۱۱/۳	متصدیان ماشین آلات و دستگاههای

مونتاز کارها و رانندگان وسایل نقلیه						
۱۸/۱	۴۷۶۶۴	۱۲/۴	۵۶۷۰۷	۱۴/۹	۱۰۸۹۱۹	کارگران ساده
۱۶/۰	۴۲۰۳۴	۱۰/۰	۴۶۰۵۵	۱۲/۱	۸۸۱۷۷	سایر و اظهار نشده

ماخذ: نتایج تفصیلی سرشماری عمومی ۱۳۷۵، استان خوزستان.

بررسی شاغلان استان از نظر گروههای عمده شغلی نشان دهنده آن است که استان خوزستان از یک سو با کمبود و نبود نیروی کار ماهر و متخصص و از سوی دیگر درگیر نیروی کار جوان و غیرماهر بوده است. به طوری که سهم کارکنان متخصص و تحصیل کرده نسبتاً پایین بوده و با گستردگی هرم شغلی به لحاظ سهم بالای کارگران ساده، غیرماهر و کشاورزان سنتی روبرو هستیم.

بررسی وضع شغلی شاغلان استان طی سالهای ۶۵-۷۵ نشان دهنده آن است که در ترکیب وضع شغلی شاغلان در این دهه تغییری حاصل نشده است. به طوری که در سال ۱۳۶۵، فرد و حقوق بگیران بخش عمومی و کارکنان مستقل (بخش خصوصی) به ترتیب با داشتن ۴۶ و ۳۴ درصد از شاغلان بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند. این وضعیت در سال ۷۵ به صورت ۴۴/۹ و ۲۸/۳ درصد بوده که نشان دهنده اتکا شاغلان در مرتبه اول بر بودجه و اعتبارات دولتی و پس از آن به سرمایه شخصی و نیروی کار خود است.

مقایسه نسبتهای این شاخص در مناطق شهری و روستایی در سال ۷۵ نشان دهنده آن است که در نقاط شهری مزد حقوق بگیران بخش عمومی با داشتن ۲۵/۵ درصد از شاغلان و کارکنان مستقل با داشتن ۲۳ درصد از شاغلین دارای بیشترین سهم بوده اند. در مقابل در نقاط روستایی کارکنان مستقل با داشتن ۳۶/۲ درصد از شاغلان و مزد و حقوق بگیران بخش عمومی با داشتن ۳۲/۳ درصد دارای بیشترین سهم بوده اند.

۱-۵-۳- وضعیت فعالیتهای بخشهای مختلف اقتصادی و نقش ناحیه در آن

استان خوزستان به لحاظ منابع طبیعی و انسانی دارای پتانسیلهای بسیاری برای فعالیتهای تولیدی است. قابلیتها و امکانات منطقه از نظر منابع آب، خاک، منابع معدنی، ذخایر عظیم نفت و گاز، موقعیت قرارگیری در کنار خلیج فارس از نظر خدمات بازرگانی در سطح ملی و ... پتانسیلهای بالقوه و بالفعل قابل توجهی هستند که می توانند استان را در زمره قلمروهای دارای اهمیت به لحاظ اقتصادی به شمار آورند.

* کشاورزی

بررسیهای آماری نشان می دهد استان خوزستان ۷/۷ درصد از منابع خاک، ۲۰ درصد از آب شرب کشاورزی، ۹/۷ درصد از سطح زیرکشت زراعی آبی، ۴/۳ درصد از سطح زیر کشت دیم، ۱۳ درصد از تولید زراعی، ۳/۷ درصد از سطح باغات و ۱/۸ درصد از تولید محصولات باغی کشور را به خود اختصاص داده است. این ارقام نشان دهنده جایگاه قابل توجه تولیدات کشاورزی منطقه در سطح کشور است.

بر اساس اطلاعات آماری در سال ۱۳۸۲ منطقه دارای ۱۹۱۸۱۰ بهره بردار کشاورزی بوده که به تفکیک شامل ۱۵۴۷۰۸ خانوار معمولی ساکن، ۳۰۶۳۱ بهره بردار ساکن، ۶۲۱۹ خانوار معمولی غیرساکن و ۲۵۱ شرکت موسسه عمومی بوده است. بررسی پراکنش بهره برداران کشاورزی منطقه به تفکیک شهرستانهای محل استقرار حاکی از بالا بودن تعداد بهره برداران در شهرستانهای اهواز، ایذه، باغملک، دزفول در رتبه اول و شهرستانهای رامهرمز و مسجد سلیمان، شوش و شوشتر دارد. در این سال بهره برداران فعال در زیر بخشهای کشاورزی استان یکسان نبوده اند و بیشترین تعداد از بهره برداران کشاورزی در زیربخش زراعت و پرورش طیور خانگی مشغول به فعالیت بوده اند. تعداد بهره برداران زیر بخشهای مختلف این رشته در استان معادل زراعی ۱۱۶۶۵۶ نفر، باغی ۵۰۶۴۵ نفر، گلخانه ای ۱۲۳ نفر، پرورش طیور خانگی ۱۰۹۳۷۴ نفر، پرورش زنبور عسل ۷۷۸ نفر، پرورش دام ۸۸۶۳۸ و پرورش دام کوچک ۷۳۵۶۸ نفر بوده است.

- بررسی پراکنش بهره برداران در سال ۱۳۸۲ در زمینه های فوق الذکر به تفکیک شهرستانهای استان حاکی از آن است که:
- در زیربخش زراعت بیشترین تعداد از بهره برداران زراعی در شهرستانهای اهواز، ایذه، رامهرمز، باغملک، مسجدسلیمان، دزفول و شوشتر مشغول به کار بوده اند. کمترین تعداد بهره برداران نیز از آن شهرستانهای آبادان و خرمشهر بوده است.
 - در زیربخش باغداری بیشترین تعداد از بهره برداران در شهرستانهای اهواز، شادگان، آبادان، شوشتر و رامهرمز فعال بوده اند. کمترین تعداد بهره برداران نیز در شهرستانهای دزفول، بندر ماهشهر و هندیجان فعالیت داشته اند.
 - در زیربخش تولیدات گلخانه ای شهرستان دزفول آنها تولید کننده عمده محصولات گلخانه ای در منطقه به شمار و عمده بهره برداران در این شهرستان مشغول به فعالیتند. بهره برداران در شهرستانهای شوق، باغملک، اندیمشک، شوشتر، دشت آزادگان و بهبهان نیز به تازگی در این زمینه آغاز به فعالیت کرده اند.
 - در زمینه پرورش طیور خانگی نیز عمده بهره برداران در شهرستانهای اهواز، مسجدسلیمان، ایذه، باغملک، شوشتر، دزفول مشغول به فعالیت بوده اند. کمترین تعداد بهره برداران در این زمینه در شهرستانهای امیدیه و هندیجان فعال بوده اند.
 - در زمینه پرورش زنبور عسل نیز عمده بهره برداران در شهرستانهای ایذه و باغملک فعال بوده اند شهرستان شوشتر نیز با فاصله ای زیاد دارای بهره بردار نسبتاً بالا در مقایسه با سایر شهرستانهای منطقه است. شهرستانهای هندیجان، شادگان، خرمشهر و بندر ماهشهر فاقد بهره بردار فعال در این زمینه بوده اند.
 - در زمینه پرورش دام بزرگ بیشترین تعداد از بهره برداران در شهرستان اهواز در مرتبه اول و با فاصله ای قابل توجه در شهرستانهای شوش، شوشتر، رامهرمز و ایذه در مرتبه بعدی مشغول به فعالیت بوده اند. شهرستانهای هندیجان، خرمشهر و اندیمشک دارای کمترین تعداد از بهره برداران بوده اند.
 - در زمینه پرورش دام کوچک نیز بیشترین تعداد بهره بردار در شهرستانهای مسجدسلیمان، ایذه، دزفول و باغملک فعال بوده و کمترین تعداد نیز در شهرستانهای هندیجان، دشت آزادگان و امیدیه مشغول به کار بوده اند.
- جدول شماره ۵-۵ نشان دهنده وضعیت بهره برداران کشاورزی در منطقه و ناحیه به تفکیک شهرستانها در سال ۱۳۸۲ است.

همان گونه که در جدول مشاهده می گردد و در سال ۸۲ سهم ناحیه از بهره برداران زراعی استان معادل ۲۳/۳۴ درصد، از بهره برداران فعال در زمینه پرورش طیور خانگی ۱۶/۱۹ درصد، پرورش دام بزرگ ۱۶/۱۷ درصد، پرورش دام کوچک ۱۲/۱۶ درصد و زراعی ۱۰/۹۱ درصد بوده است. کمترین تعداد بهره بردار را نیز ناحیه در زمینه تولید گلخانه ای (معادل ۰/۸۱ درصد) دارا بوده است.

جدول شماره (۵-۵) وضعیت بهره برداران کشاورزی در استان خوزستان به تفکیک زیر بخشها

شهرستان	زراعت	باغداری	تولید گلخانه‌های	پرورش طیور خانگی	پرورش زنبور عسل	پرورش دام بزرگ	پرورش دام کوچک
کل استان	۱۱۶۶۵۶	۵۰۶۴۵	۱۲۳	۱۰۹۳۷۴	۷۷۸	۸۸۶۳۸	۷۳۵۶۸
آبادان	۱۱۶۶	۵۵۹۵	-	۳۵۳۸	۱	۲۹۹۰	۱۹۸۶
اندیمشک	۴۹۵۰	۱۳۶۹	۴	۴۳۰۷	۱۶	۱۵۲۴	۳۴۶۶
اهواز	۱۲۴۸۸	۷۵۶۶	۳	۱۱۵۵۲	۴	۱۳۹۳۹	۴۸۴۲
ایذه	۱۲۴۴۱	۱۹۰۸	-	۱۰۳۹۴	۳۸۷	۷۰۷۸	۹۵۹۰
بندر ماهشهر	۱۲۳۶	۹۰۲	-	۳۱۳۹	-	۱۴۳۶	۱۳۲۸
بهبهان	۵۷۳۰	۳۷۴۴	۱	۵۹۶۰	۱۷	۴۸۱۸	۳۵۸۲
خرمشهر	۱۲۲۶	۱۳۵۴	-	۱۴۴۹	-	۱۳۶۹	۴۸۹
دزفول	۹۹۳۵	۸۰۹	۱۰۱	۸۰۷۰	۲۲	۴۷۹۱	۷۵۸۹
دشت آزادگان	۵۴۴۴	۱۴۱۱	۱	۳۹۳۷	۸	۵۳۰۱	۱۵۰۸
رامهرمز	۱۱۱۷۷	۴۰۱۲	-	۹۲۱۰	۱۴	۷۱۷۴	۵۶۶۳
شادگان	۳۴۷۸	۶۱۵۰	-	۵۷۵۰	-	۶۰۷۶	۲۲۲۷
شوشتر	۹۰۵۹	۵۳۱۴	۲	۸۴۹۹	۴۵	۷۴۵۱	۴۲۴۱

طرح توسعه و عمران ناحیه بهبهان

۹۷۴۱	۵۴۳۰	۲۳	۱۰۸۹۲	-	۲۲۵۵	۱۰۱۰۲	مسجد سلیمان
۴۶۴۵	۷۶۷۴	۱۰	۵۷۰۲	۶	۳۲۶۳	۸۲۱۴	شوش
۷۰۶۹	۶۲۷۵	۲۲۱	۹۳۵۱	۶	۱۸۵۱	۱۲۴۶۸	باغملک
۱۸۰۹	۲۰۰۹	۲	۲۸۶۱	-	۱۰۲۶	۲۲۸۷	امیدیه
۲۳۲۵	۱۹۵۸	۸	۲۵۸۸	-	۱۱۵۷	۳۶۶۸	لالی
۱۴۶۹	۱۳۴۷	-	۲۱۷۶	-	۹۶۰	۱۲۵۸۵	هندیجان

ماخذ: مرکز آمار ایران

جدول شماره (۶-۵): بهره برداران کشاورزی بر حسب نوع فعالیت در استان خوزستان و ناحیه بهبهان

در سال ۱۳۸۲

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان						استان خوزستان	شرح
	هندیجان	شادگان	بندرماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل		
۱۰/۹۱	۱۵۸۵	۳۴۷۸	۱۲۳۶	۲۲۸۷	۵۷۳۰	۱۴۳۱۶	۱۱۶۶۵۶	زراعت
۲۳/۳۴	۹۶۰	۶۱۵۰	۹۰۲	۱۰۲۶	۳۷۴۴	۱۲۷۸۲	۵۰۶۴۵	باغداری
۰/۸۱	۰	-	-	-	۱	۱	۱۲۳	تولید گلخانه ای
۱۶/۱۹	۲۱۷۶	۵۷۵۰	۳۱۳۹	۲۸۶۱	۵۹۶۰	۱۹۸۸۶	۱۰۹۳۷۴	پرورش طیور خانگی
۲/۴۴	۰	-	-	۲	۱۷	۱۹	۷۷۸	پرورش زنبور عسل
۱۶/۱۷	۱۳۴۷	۶۰۷۶	۱۴۳۶	۲۰۰۹	۴۸۱۸	۱۵۶۸۶	۸۸۶۳۸	پرورش دام بزرگ
۱۲/۱۶	۱۴۶۹	۲۲۲۷	۱۳۲۸	۱۸۰۹	۳۵۸۲	۱۰۴۱۵	۷۳۵۶۸	پرورش دام کوچک
-	۰	-	-	-	-	-	-	پرورش کرم ابریشم

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان - سازمان مدیریت و برنامه ریزی (۱۳۸۳)

سطح کل اراضی زیر کشت محصولات زراعی استان خوزستان در سال ۸۲ بالغ بر ۱۲۶۶ هزار هکتار بوده است که این رقم ۹/۷۵ درصد از سطح کل اراضی زیر کشت کشور را شامل می‌گردد. و بین استانهای دیگر کشور جزء استانهای قابل توجه به لحاظ کشاورزی است.

از کل سطوح کشاورزی استان، ۸/۱۴ درصد را سطح زیرکشت آیش، ۲/۱۷ درصد را سطح زیر کشت باغ و قلمستان ۹۸/۶۸ درصد را سطح زیرکشت محصولات سالانه تشکیل می‌داده‌اند. سهم ناحیه بهبهان از کل سطوح زیر کشت استان در سال ۸۳ معادل ۱۲/۶ درصد، از اراضی زیرکشت آیش ۲۱/۱۶ درصد، از اراضی زیر کشت باغ و قلمستان ۳۳/۶۴ درصد و از اراضی زیرکشت سالانه ۱۱/۳۰ درصد بوده است.

مقایسه سهم ناحیه از استان بین انواع کشتهای مختلف حاکی از بالا بودن سطح زیرکشت باغان و قلمستان و آیش در ناحیه نسبت به کل استان است.

در بین شهرستانهای ناحیه شهرستان شادگان سهم عمده کشاورزی ناحیه را به خود اختصاص داده است.

از کل اراضی کشاورزی ناحیه ۴۵/۵ درصد زیر کشت آبی و ۴۵/۵ درصد زیر کشت دیم قرار داشته‌اند که سهم اراضی آبی ناحیه از کل استان معادل ۱۸/۴۲ درصد و سهم اراضی زیر کشت دیم ۸ درصد بوده است.

اراضی زیرکشت محصولات سالانه بیشترین سهم را به لحاظ مساحت در بین انواع دیگر سطوح زیر کشت در استان و ناحیه به خود اختصاص داده‌اند.

جدول بعدی نشان دهنده وضعیت سطوح زیرکشت و میزان بهره برداریهای مربوط به تفکیک نوع کشت در استان خوزستان در سال ۸۲ است.

جدول شماره (۷-۵) - وضعیت زیرکشت و میزان بهره برداری کشاورزی در استان خوزستان و ناحیه در سال ۸۲

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان						استان خوزستان	شرح	
	هندیجان	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل			
۱۴,۴	۱۶۱۲	۶۸۲۱	۱۳۲۷	۲۳۵۶	۶۳۵۰	۱۸۴۶۶	۱۲۷۴۱۲	بهره برداران	کل
۴۶,۸	۳۰۱۳۵	۴۸۰۲۷	۴۵۸۰۲	۲۰۷۱۵	۴۴۸۸۷۲	۵۹۳۵۵۱	۱۲۶۶۱۷۰	مساحت	
۲۹,۱	۱۸۲	۱۴۶۶	۱۳۹	۶۷۱	۹۹۱	۳۴۴۹	۱۱۸۳۰	بهره برداران	آبیش
۲۱,۲	۱۳۶	۱۰۷۸۰	۵۳۸۶	۲۷۰۷	۲۹۵۷	۲۱۹۶۶	۱۰۳۱۴۰	مساحت	
۴۶,۱	۲۱۴۵	۵۷۷۳	۵۸۸	۲۶۰	۲۱۵۲	۱۰۹۱۸	۲۳۶۷۱	بهره برداران	باغ و قلمستان
۳۴,۴	۲۱۴	۶۳۹۱	۱۰۵۰	۱۰۶	۱۷۰۶	۹۴۶۷	۲۷۵۰۴	مساحت	
۱۱,۹	۱۵۱۹	۲۸۹۲	۱۳۲۸	۲۲۶۳	۵۵۶۵	۱۳۴۶۷	۱۱۲۸۴۵	بهره برداران	کشت سالانه
۱۳,۷	۲۷۷۷۶	۳۰۸۵۶	۳۹۳۶۷	۱۷۹۰۲	۴۰۲۰۹	۱۵۶۱۱۰	۱۱۳۵۵۲۶	مساحت	
۲۰	۱۲۸۳	۶۸۱۳	۱۲۱۹	۱۵۰۴	۴۸۲۱	۱۵۶۴۰	۷۷۹۲۱	بهره برداران	کل
۵۰,۸	۲۳۳۳۱۵	۴۷۹۰۹	۴۲۱۵۵	۷۱۳۳	۲۰۹۸۰	۳۵۱۴۹۲	۶۹۰۷۸۶	مساحت	
۱۷,۶	۱۱۹۲	۲۸۸۴	۱۱۰۵	۱۳۵۳	۴۰۵۱	۱۰۵۸۵	۶۱۶۷۵	بهره برداران	کشت سالانه
۱۸,۸	۲۱۸۴۵	۳۰۷۳۸	۳۵۹۹۴	۶۳۲۳	۱۸۵۳۰	۱۱۳۴۳۰	۶۰۲۸۵۸	مساحت	
۳۸,۵	۱۴۲	۱۴۶۶	۱۳۳	۲۸۵	۴۳۶	۲۴۶۲	۶۳۹۳	بهره برداران	آبیش
۳۰,۲	۱۲۵۶	۱۰۷۸۰	۵۱۱۲	۷۰۵	۷۴۷	۱۸۶۰۰	۶۱۴۰۴	مساحت	
۳۷,۵	۱۳۶	۵۷۷۳	۵۸۸	۲۶۰	۲۱۰۱	۸۸۵۸	۲۳۶۰۳	بهره برداران	باغ و قلمستان
۳۵,۶	۲۱۴	۶۳۹۱	۱۰۵۰	۱۰۶	۱۷۰۴	۹۴۶۵	۲۶۵۲۴	مساحت	

طرح توسعه و عمران ناحیه بهبهان

۸,۸	۵۱۶	۸	۲۰۶	۱۶۱۶	۳۲۶۳	۵۶۰۹	۶۳۶۸۷	بهره برداران	کل	اراضی کشاورزی دیم
۸,۳	۶۸۲۱	۱۱۸	۳۶۴۷	۱۳۵۸۱	۲۳۸۹۱	۴۸۰۵۸	۵۷۵۳۸۴	مساحت		
۷,۷	۴۴۸	۸	۲۰۳	۱۲۷۷	۲۸۳۵	۴۷۷۱	۶۱۴۹۸	بهره برداران	کشت سالانه	
۸,۰۱	۵۹۳۱	۱۱۸	۳۳۷۳	۱۱۵۷۹	۲۱۶۷۹	۴۲۶۸۰	۵۳۲۶۶۸	مساحت		
۲۰,۶	۴۷	-	۹	۵۱۴	۶۲۷	۱۱۹۷	۵۸۰۵	بهره برداران	آیش	
۱۲,۸	۸۹۰	-	۲۷۴	۲۰۰۲	۲۲۱۱	۵۳۷۷	۴۱۷۳۶	مساحت		
۱,۳۸	-	۰	-	-	۱	۱	۷۲	بهره برداران	باغ و قلمستان	
۰,۲۰	-	۰	-	-	۲	۲	۹۸۰	مساحت		

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

از عمده ترین محصولات زراعی زیرکشت در استان می توان به گندم، جو و برنج، ذرت دانه ای اشاره کرد. جدول بعدی نشان دهنده سطح زیرکشت و مقدار تولید محصولات سالانه استان است. همان گونه که مشاهده می گردد بیشترین حجم از تولیدات زراعی استان را محصولات گندم، چغندرقد، ذرت، گوجه فرنگی، هندوانه، سیب زمینی و جو به خود اختصاص داده اند.

جدول شماره (۵-۸): تعداد بهره برداری، سطح کاشت و مقدار تولید محصولات سالانه سال ۱۳۸۲ (هکتار- تن)

نام محصول	کل			آبی			دیم		
	تعداد بهره برداری	سطح کاشت	مقدار تولید	تعداد بهره برداری	سطح کاشت	مقدار تولید	تعداد بهره برداری	سطح کاشت	مقدار تولید
گندم	۹۳۷۱۹	۸۳۲۴۸۲	۱۱۴۰۷۵۴	۴۹۴۰۴	۴۴۱۷۱۷۱	۱۰۴۷۲۰۶	۵۰۷۷۰	۲۹۱۳۱۰	۹۳۵۴۸
جو	۴۵۰۱۷	۱۷۱۶۸۴	۱۰۸۴۳۴	۷۵۰۸	۲۹۹۷۹	۴۵۷۷۵	۳۸۰۵۴	۱۴۱۷۰۶	۶۲۶۵۸

طرح توسعه و عمران ناحیه بهبهان

•	•	•	۶۸۲۱۴	۲۳۸۳۹	۱۴۲۸۴	۶۸۲۱۴	۲۳۸۳۹	۱۴۲۸۴	برنج (شلتوک)
•	•	•	۲۲۰۷۰۵	۲۴۴۷۱	۵۲۲۴	۲۲۰۷۰۵	۲۴۴۷۱	۵۲۲۴	ذرت دانه ای
•	•	•	۲۰۳۷۱۹	۴۲۰۱	۲۶۴	۲۰۳۷۱۹	۴۲۰۱	۲۶۴	چغندر قند
•	•	•	۶	۴	۱۰	۶	۴	۱۰	پنبه (وش)
•	•	۱	۷۰۸۵	۶۰۴۸	۲۴۸۳	۷۰۸۵	۶۰۴۹	۲۴۸۴	انواع لوبیا
۲	۸	۱۱	۹	۴	۱۱	۱۲	۱۳	۲۲	انواع نخود
۱۰۳	۱۷۸	۳۷۹	۳۴	۳۷	۵۰	۱۳۷	۲۱۵	۴۲۹	عدس
۱	۱۳	۸	۲۱۱۶	۹۳۸	۱۳۴۵	۲۱۱۶	۹۵۱	۱۳۵۳	باقلا
۶	۱۱	۸	۵۷۵۳	۶۳۹۰	۲۳۰۳	۵۷۵۹	۴۶۰۱	۲۳۱۱	ماش
۴۳۷	۶۵۹	۱۴۵	۱۷۳۴	۱۲۰۸	۳۳۸	۲۱۷۱	۱۸۶۷	۴۸۰	کلزا
•	•	•	۸	۲۰	۱۹	۸	۲۰	۱۹	آفتابگردان روغن
•	•	۱	۱۹۱۵۲۰	۱۰۳۲۴	۲۴۶۸	۱۹۱۵۲۱	۱۰۳۲۴	۲۴۶۹	هندوانه
•	•	۱	۶۰۶۲۶	۴۳۷۵	۳۵۰۵	۶۰۶۳۶	۴۳۷۵	۳۵۰۶	خیار
•	•	•	۲۷۰۰۰	۱۸۴۲	۹۰۰	۲۷۰۰۰	۱۸۴۲	۹۰۰	خریزه، طالبی، گرمک و دستنبو
۴	۶	۷	۱۵۳۰۳	۲۱۴۲	۲۲۳۲	۱۵۳۰۷	۲۱۴۸	۲۲۴۰	یونجه و اسپرس
•	•	۱	۲۳۶۹	۲۹۱	۴۳۳	۲۳۶۹	۲۹۳	۴۳۴	شبدر
•	•	•	۱۳۶۱۷	۵۶۱	۳۲۰	۱۳۶۱۷	۵۶۱	۳۲۰	ذرت خوشه ای و علوفه ای
•	•	۱	۱۰۱۵۳۵	۵۰۷۸	۲۵۶۰	۱۰۱۵۵۵	۵۰۸۰	۲۵۶۱	سیب زمینی
۹	۳	۷	۸۳۸۲۷	۲۵۴۳	۳۰۵۰	۸۳۸۳۶	۲۵۴۶	۲۰۵۷	پیاز
•	•	۲	۲۰۲۲۸۷	۷۷۳۴	۵۸۰۱	۲۰۲۲۸۷	۷۷۳۵	۵۸۰۳	گوجه فرنگی
•	•	۱	۱۲۹۳	۱۵۷	۴۵۶	۱۲۹۷	۱۵۸	۴۵۷	سیر (خشک)
•	•	•	۶۰۰۰۶	۱۹۱۸	۱۱۹۳	۶۰۰۰۶	۱۹۱۸	۱۱۹۳	هویج، ترب، شلغم و چغندر لبویی
•	•	۲	۱۸۵۶۰	۹۱۱۲	۶۵۰۴	۱۸۵۰۶۱	۹۱۱۲	۶۵۰۶	سایر سبزیجات (۲)
-	۱۵	۳	-	۳۵	۲۰	-	۵۰	۲۳	گیاهان سالانه زینتی

•	•	•	۱۶	۲۰	۱۱	۱۶	۲۰	۱۱	ارزن
•	•	•	•	•	۱	•	•	۱	آفتابگردان آجیلی
•	•	•	۴۷	۹	۸	۴۷	۹	۸	یونجه بذری
•	•	•	•	•	۲	•	•	۲	سویا

ماخذ: مرکز آمار ایران (۱): واحد تولید زعفران، کیلوگرم است (۲): شامل بادنجان، انواع کدو، نخودفرنگی، لوبیاسبز، کاهو، انواع کلم، کرفس،

اسفناج، جعفری، گشنیز، شاهی، تره فرنگی، ریحان، نعناع، ترخون، شنبلیله، مرزه، مارچوبه، سیرسبز، پیازچه، بامیه، فلفل و ... است.

سهم ناحیه از تولید عمده ترین محصولات زراعی زیرکشت در استان در سال زراعی ۸۲ به ترتیب معادل ۱۲/۳۸ درصد از تولید گندم، ۱۷/۵۵ درصد از تولید جو و ۷/۴۱ درصد از تولید برنج بوده است.

به تفکیک کشت آبی و دیم نیز بیشترین سهم از سطح زیر کشت این محصولات از ناحیه را کشت آبی تشکیل می دهد. مقایسه میزان تولید این محصولات در ناحیه به لحاظ حجم نیز نشان دهنده بالا بودن میزان تولید به ترتیب گندم، جو و برنج در ناحیه است.

بررسی میزان عملکرد در هکتار این محصولات به ترتیب شهرستانهای ناحیه نیز حاکی از بالا بودن عملکرد و هکتار تولید گندم و جو در شهرستانهای ماهشهر و شادگان است.

جدول بعدی نشان دهنده وضعیت استان و ناحیه به لحاظ سطح زیر کشت و میزان تولید محصولات زراعی فوق است.

جدول شماره (۹-۵) - سطح کاشت، مقدار تولید و عملکرد در هکتار محصولات عمده زراعی

در فضای باز استان بر حسب شهرستان در سال ۸۲

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان					استان خوزستان	شرح		
	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل				
۱۲/۳۸	۲۷۳۷۹	۵۵۱۸۴	۱۰۱۷۵	۴۸۵۲۷	۱۴۱۲۶۵	۱۱۴۰۷۵۴	تولید (تن)	گندم	کل
۱۱/۳۱	۱/۲	۱/۶	۰/۷	۱/۳	-	۱/۴	عملکرد در هکتار		
۱۷/۵۵	۶۵۶۷	۱۰۸۵۶	۵۸۱	۱۰۳۲	۱۹۰۳۶	۱۰۸۴۳۴	تولید (تن)	جو	
۱/۱۹	۱/۳	۱/۹	۰/۲	۰/۴	-	۰/۶	عملکرد در هکتار		
۷/۴۱	۱۰۷۱	-	۹۲۱	۳۰۶۱	۵۰۵۳	۶۸۲۱۴	تولید (تن)	برنج	
۲/۳۲	۱/۷	-	۲/۲	۲/۸	-	۲/۹	عملکرد در هکتار		
۱۳/۲۵	۲۷۳۷۹	۵۲۹۴۶	۱۰۱۰۰	۴۸۲۹۵	۱۳۸۷۲۰	۱۰۴۷۲۰۶	تولید (تن)	گندم	آبی
۱/۸۳	۱/۲	۱/۷	۱/۹	۳	-	۲/۴	عملکرد در هکتار		
۳۸/۹۹	۶۵۶۷	۹۷۲۹	۵۷۵	۹۷۸	۱۷۸۴۹	۴۵۷۷۵	تولید (تن)	جو	
۴/۰۴	۱/۳	۱/۹	۱/۳	۱/۴	-	۱/۵	عملکرد در هکتار		
۷/۴۱	۱۰۷۱	-	۹۲۱	۳۰۶۱	۵۰۵۳	۶۸۲۱۴	تولید (تن)	برنج	
۲/۳۲	۱/۷	-	۲/۲	۲/۸	-	۲۹/۹	عملکرد در هکتار		
۲/۷۲	-	۲۲۳۸	۷۵	۲۲۳	۲۵۴۶	۹۳۵۴۸	تولید (تن)	گندم	دیم
۰/۰۷	-	۰/۸	۰/۰۱	۰/۰۱	-	۰/۲	عملکرد در هکتار		
۱/۸۹	-	۱۱۲۷	۶	۵۴	۱۱۸۷	۶۲۶۵۸	تولید (تن)	جو	
۰/۲۵	-	۱/۶	۰/۰۰۲	۰/۰۳	-	۰/۴	عملکرد در هکتار		
-	-	-	-	-	-	-	تولید (تن)	برنج	
-	-	-	-	-	-	-	عملکرد در هکتار		

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

در استان خوزستان، در کنار فعالیتهای زراعی، فعالیتهای باغداری نیز رواج داشته و سهم نسبتاً عمده ای را از اشتغال و درآمد کشاورزان تشکیل می دهد. سطح زیرکشت باغ و قلمستان در استان معادل ۲۷/۵ هزار هکتار است که ۱۹/۲ هزار هکتار (بیش از ۷۰ درصد) آن به کشت خرما اختصاص دارد. پس از محصول خرما بیشترین سطح زیر کشت از آن پرتغال، انار، زیتون و بادام بوده است. بیشترین حجم تولید در استان نیز از آن خرما در رتبه اول و با اختلافی چشمگیر از آن محصولات پرتغال، انار، گریپ فروت و سایر مرکبات بوده است.

بررسی سهم و نقش ناحیه در تولید محصولات عمده باغی نشان می دهد که:

- بیش از ۵۲ درصد از تولید خرماي استان متعلق به ناحیه است.

- بیش از ۱۲ درصد از تولید انگور آبی استان متعلق به ناحیه است.

- بیش از ۳/۵ درصد از تولید لیموترش استان متعلق به ناحیه است.

به عبارت دیگر جایگاه ناحیه در تولید محصول خرما در استان چشمگیر بوده و به عنوان قطب تولید محصول خرما در منطقه قابل طرح است.

جدول شماره ۱۰-۵ و ۱۱-۵ به ترتیب نشان دهنده تولید محصولات باغی (ثمر و غیرثمر) در استان و وضعیت بهره برداری و میزان تولید برخی از محصولات نمونه باغی در استان و ناحیه هستند.

جدول شماره (۱۰-۵) - وضعیت بهره برداری و مقدار تولید برخی از محصولات دائمی

در فضای باز استان بر حسب شهرستان در سال ۸۲

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان					استان خوزستان	شرح	
	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل			
۱۰/۳۷	۳۶	۹	۲۳	۲۲۶	۳۳۴	۳۲۲۱	تولید بهره برداری	انگور آبی
۱۲/۱۳	۳۴	۹	*	۱۶۷	۲۱۰	۱۷۳۱	تولید	
۳۰/۴۱	۶۱۴۵	۶۰۲	۸۶۴	۳۱۶۱	۱۱۰۷۲	۳۶۴۱۳	تولید بهره برداری	خرما
۵۲/۷۴	۳۶۰۰۹	۴۳۵۷	۲۷۶	۳۹۴۰	۴۳۵۸۲	۵۲۶۴۱	تولید	
۷/۰۲	۱۰	۸	۹۳	۴۵۷	۵۱۸	۷۳۸۰	تولید بهره برداری	انار
۰/۳۸	*	*	۱	۳۳	۳۴	۸۷۸۳	تولید	
۲/۳۶	۶	۳	۸	۵۸	۷۵	۳۱۷۰	تولید بهره برداری	پرتغال
۰/۰۴	*	*	*	۵	۵	۱۲۳۵۹	تولید	
۳/۸۱	۱	۱	۱	۲۴	۲۷	۷۰۸	تولید بهره برداری	نارنگی
*	-	-	-	*	-	۱۱۸۰	تولید	
۵/۴۲	۱	۱	۳	۶۰	۶۵	۱۱۹۸	تولید بهره برداری	لیموشیرین
۰/۱۸	-	-	*	۲	۲	۱۰۶۳	تولید	
۱۸/۷۷	۱	-	۹	۲۹۸	۳۰۸	۱۶۴۱	تولید بهره برداری	لیموترش
۳/۳۴	-	-	*	۴۱	۴۱	۱۲۲۶	تولید	
۲/۶۶	-	-	-	۶	۶	۲۲۵	تولید بهره برداری	گریپ فروت
*	-	-	-	*	-	۱۶۷۴	تولید	
۶/۰۵	-	۱	۵	۱۰۷	۱۱۲	۱۸۶۶	تولید بهره برداری	سایر
۰/۴۱	-	-	*	۱۱	۱۱	۲۷۰۰	تولید	مرکبات

* میزان تولید ناچیز بوده و قابل صرف نظر کردن است.

جدول شماره (۱۱-۵) - وضعیت بهره برداری، سطح کاشت، تعداد درخت و مقدار تولید محصولات دائمی

در فضای باز استان خوزستان بر حسب نام محصول سال ۱۳۸۲

کاشت مجمع ساده (تک محصولی)				کل		نام محصول	
مقدار تولید (تن)	تعداد درخت		سطح کاشت (هکتار)	تعداد بهره برداری	مقدار تولید		تعداد بهره برداری
	نهال	بارور					
۱۰۳		۴	۱۱	۱۰۰	۲۷۰	۶۸۲	سیب
۱		۴	۱	۴	۷	۷۷	گلابی
۶	۰		۱	۲۳	۱۴	۱۸۶	به
				۱	۱	۲۹	گیلاس و آلبالو
۱۳۸	۴	۷	۲۱	۱۳۸	۳۳۳	۱۰۴۴	زردآلو و قیسی
		۷		۴	۳۴	۲۱۹	هلو، شلیل، شفتالو
۵۶	۴	۳	۱۱	۶۲	۱۴۸	۳۰۸	انواع آلو و گوجه
۴۲۰	۳	۲۱	۶۹	۴۵۴	۷۸۹	۴۷۸۲	انجیر آبی
۳			۱	۴	۷	۱۳۷	انجیر دیم
۹۹۶۰	۵۲	۳۸۶	۱۱۰۰	۵۷۵	۱۲۳۵۹	۳۱۷۰	پرنگال
۷۶۰	۴۹	۳۷	۱۳۱	۴۳	۱۱۸۰	۷۰۸	نارنگی
۷۸۸	۶	۳۹	۱۰۶	۴۱	۱۰۶۳	۱۱۹۸	لیموشیرین
۹۱۵	۹	۴۹	۱۸۵	۵۴	۱۲۲۶	۱۶۴۱	لیموترش (لیموعمانی)
۱۵۵۴	۶	۵۱	۱۵۶	۱۸	۱۶۷۴	۲۲۵	گریپ فروت
۱۸۲۹	۱۹	۹۳	۳۲۰	۷۰	۲۷۰۰	۱۸۶۶	سایر مرکبات (۱)
۰	۰	۰	۰	۰	۶	۲۷۶	موز
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کیوی
۱۶۲	۳۳۲	۱۷	۸۸۵	۲۵۸	۱۹۹	۱۸۹۲	زیتون

طرح توسعه و عمران ناحیه بهبهان

۷۹۶۹	۴۰	۳۶۵	۱۱۱۹	۲۷۸۸	۸۷۸۳	۷۳۸۰	انار
۷۸۷۱۱	۱۱۶۸	۲۴۷۹	۱۹۲۴۶	۱۷۳۷۷	۸۲۶۴۱	۳۶۴۱۳	خرما
۱۵	۳	۲	۱۳	۴۶	۲۳	۲۳۹	بادام آبی
۳۴	۲۷۴	۵	۷۷۵	۲۹	۳۶	۷۸	بادام دیم
۴۱۵	۱۱	۱۸	۲۰۳	۶۵۰	۵۰۱	۱۳۳۸	گردو
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	فندق
			۱	۴	۱	۳۵	پسته
۱۱۵۶	۱۹	۱۸۶	۱۵۱	۱۷۳	۱۷۳۱	۳۲۲۱	انگور آبی
				۱	۲	۴۹	انتگور دیم
۳۱	-	-	۵	۶	۳۶	۱۵۴	توت فرنگی

مأخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

جدول شماره (۱۲-۵) - وضعیت بهره برداری، سطح کاشت، تعداد درخت و مقدار تولید محصولات دایمی

در فضای باز استان خوزستان بر حسب نام محصول سال ۱۳۸۲

نام محصول	کاشت مجتمع مخلوط (چند محصولی)			کاشت پراکنده		
	تعداد بهره برداری	تعداد درخت		تعداد بهره برداری	تعداد درخت	
		بارور	نهال		تولید	تولید
سیب	۳۳۰	۶	۱	۲۵۴	۱	۱۷
گلابی	۱۸			۵۵		۳
به	۷۲			۹۲		۴
گیلاس و آلبالو	۸			۲۰		
زردآلو و قیسی	۴۳۱	۸	۲	۴۷۶	۱	۱۶
هلو، شلیل، شفتالو	۷۸	۱		۱۲۷	۱	۲۰
انواع آلو و گوجه	۱۰۶	۳		۱۴۰	۱	۲۶

طرح توسعه و عمران ناحیه بهبهان

۱۳۱	۴	۷	۳۱۹۲	۲۳۷	۸	۱۲	۱۱۴۴	انجیر آبی
۴			۱۲۴	۱			۹	انجیر دیم
۴۸۴	۴	۱۷	۲۰۶۰	۱۹۱۵	۷	۶۸	۵۴۲	پرتغال
۱۴۰	۱	۴	۴۶۲	۲۸۱	۵	۱۴	۲۱۰	نارنگی
۵۶	۱	۲	۸۲۱	۲۱۹	۱	۷	۳۳۷	لیموشیرین
۳۹	۱	۳	۱۱۴۷	۲۷۲	۴	۱۳	۴۴۶	لیموترش (لیموعمانی)
۳۸		۱	۱۳۵	۸۲	۱	۲	۷۴	گریپ فروت
۲۱۲	۲	۸	۱۳۷۶	۶۴۹	۲	۲۳	۴۲۸	سایر مرکبات (۱)
۳	۱		۳۳۱	۳		۱۰	۴۶	موز
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کیوی
۲	۱۹		۱۳۲۱	۳۵	۴۲	۱۱	۴۳۱	زیتون
۹۸	۶	۸	۳۴۶۱	۷۱۷	۹	۴۶	۱۱۳۸	انار
۳۳۳۱	۶۴	۷۴	۱۹۷۳۲	۶۹۹	۲۷	۲۱	۸۱۰	خرما
۲			۱۲۱	۵	۲		۷۳	بادام آبی
	۸		۲۵	۲	۴۲	۱	۲۴	بادام دیم
۵۲	۱	۲	۵۰۰	۳۳	۱	۲	۱۹۶	گردو
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	فندق
			۱۸				۱۳	پسته
۳۰۴	۵	۹	۲۲۹۱	۲۷۲	۱۴	۱۷	۷۶۳	انگور آبی
۱			۴۵	۲	۰		۳	انگور دیم
۲	۰	۰	۹۱	۴	-	-	۵۸	توت فرنگی

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

جدول شماره (۱۳-۵) - وضعیت بهره برداری، سطح کاشت، تعداد درخت و مقدار تولید محصولات دائمی

در فضای باز استان خوزستان بر حسب نام محصول سال ۱۳۸۲

کاشت مجمع ساده (تک محصولی)				کل		نام محصول	
مقدار تولید (تن)	تعداد درخت		سطح کاشت (هکتار)	تعداد بهره برداری	مقدار تولید		تعداد بهره برداری
	نهال	بارور					
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	چای
۳۳		۳	۵	۱۷	۲۷۰	۴۶۴۴	انواع توت و شاتوت
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	توت نوغان
	۰	۰		۲	۲۱	۵۶۰	گل محمدی
۱	۵۱	۱	۴۱	۱۵	۴	۱۲۰۴	انواع تبریزی
۰	۰	۰	۱۲	۱۰	۱۰	۲۶	خزانہ درختان غیرمثمر
۰	۰	۰	۲۶	۶	-	۵۰۲	گیاهان دائمی زینتی
۰	۰	۰	۰	۰	۲	۲۷	خرمالو
۰	۰	۰	۰	۰		۲	شاه بلوط
۰	۰	۰	۰	۰		۱	سنجد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سماق
۰	۰	۰	۰	۰		۲	زالزالک
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	زرشک
۰	۰	۰	۰	۰		۲	انبه
۴۱	۶۸	۴	۲۱	۲۶	۱۲۹۵	۹۸۵۰	کنار
۰	۰	۰	۰	۰		۴	ازگیل

ماخذ: مرکز آمار ایران

در کنار زراعت و باغداری، پرورش دام یکی از منابع عمده درآمدی روستائیان استان است. مجموعاً استان دارای ۴۸۷۴۳۱۵ واحد دامی است که ۷/۶۶ درصد از کل واحدهای دامی کشور را شامل می شود.

از کل دامهای موجود استان ۵۴/۱ درصد را گوسفند و بره، ۳۵/۵ درصد را بز و بزغاله، ۸/۹ درصد را گاو و گوساله، ۱/۴ درصد را گاومیش و بچه گاومیش و ۰/۰۹ درصد را شتر و بچه شتر تشکیل داده اند.

دامهای موجود در ناحیه شامل ۵۱۸۹۳۲ فقره واحد است که دربرگیرنده ۱۰/۶۵ درصد از کل دامهای استان است.

جدول بعدی نشان دهنده وضعیت انواع دام موجود در استان به تفکیک نوع است.

نکته حائز اهمیت در استان بالا بودن نسبی تعداد بز و بزغاله (با داشتن سهمی معادل ۸/۶ درصد)، گاو و گوساله (با داشتن سهمی معادل ۷/۲۱ درصد) و گوسفند (با سهمی معادل ۷/۱ درصد) در کل کشور است.

اما استان به لحاظ تعداد گاومیش موجود جایگاه ویژه ای را در کل کشور دارا است به گونه ای که بیش از ۴۳/۳۵ درصد از این نوع دام در کشور در استان استقرار دارند. در ناحیه بیشترین تعداد دام به ترتیب مربوط به گوسفند و بره، بز و بزغاله و گاو و گوساله است.

جدول شماره (۱۴-۵) - وضعیت انواع دام در استان خوزستان به تفکیک بهره برداریهای انواع دام و تعداد

در سال ۱۳۸۲

ناحیه بهبهان						استان خوزستان	شرح	
هندیجان	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل			
۱۱۵۱,۰۰	۱۷۵۹,۰۰	۹۶۸,۰۰	۱۱۵۹,۰۰	۱۶۲۹,۰۰	۶۶۶۶	۴۵۵۳۵	تعداد بهره برداری	گوسفند و بره
۶۴۰۴۰	۷۶۹۰۰	۷۵۱۶۵	۴۸۰۵۳	۷۱۰۰۱	۳۳۵۱۵۹	۲۶۳۵۹۰۵	تعداد دام	
۸۶۲	۹۶۰	۶۲۱	۱۳۲۴	۳۱۲۹	۶۸۹۶	۵۳۱۱۹	تعداد بهره برداری	بز و بزغاله
۹۱۱۷	۱۱۰۴۴	۵۴۴۰	۳۱۵۴۰	۱۰۵۷۲۲	۱۶۲۸۶۳	۱۷۳۱۵۵۶	تعداد دام	
۱۳۱۴	۶۰۰۷	۱۴۲۵	۱۹۷۰	۴۶۷۲	۱۵۳۸۸	۸۵۲۵۴	تعداد بهره برداری	گاو و گوساله
۵۷۸۵	۳۶۷۵۱	۱۰۶۷۵	۹۰۷۰	۳۳۵۵۳	۹۵۸۳۴	۴۳۳۲۴۰	تعداد دام	
۱	۲۷۷	۲۵	۳۴	۱۴	۳۵۱	۵۴۰۹	تعداد بهره برداری	گاو میش و بچه گاو میش
۵	۲۸۸۶	۱۸۹	۳۰۴	۱۸۰	۳۵۶۴	۶۹۰۱۱	تعداد دام	
۴۷	۱	-	۱۷	۳	۶۸	۱۳۱	تعداد بهره برداری	شتر و بچه شتر
۳۳۶	۳	-	۳۶۲	۸۴	۷۸۵	۴۶۰۳	تعداد دام	
۰	۹۰۰۴	۳۰۳۹	۴۵۰۶	۹۴۴۷	۲۵۹۹۶	۱۸۹۴۴۸	تعداد بهره برداری	کل
۸۲۶۵۸	۱۲۷۵۸۴	۹۱۴۶۹	۸۹۳۲۹	۲۱۰۵۴۰	۶۰۱۵۸۰	۴۸۷۴۳۱۵	تعداد دام	

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

همانگونه که در جدول مشاهده می گردد در ناحیه به ترتیب شهرستانهای شادگان، بهبهان، ماهشهر و امیدیه به لحاظ تعداد

دام جایگاههای اول تا چهارم را به خود اختصاص داده اند.

مساحت مراتع استان معادل ۳۰۲۳ هزار هکتار گزارش شده که ۵۶/۶۷ درصد آن را مراتع خوب و متوسط و ۴۳/۲۳ درصد آن را مراتع فقیر تشکیل داده اند.

- تولیدات دامی

دامهای موجود استان در سال ۸۲ مجموعاً ۲۸۷۰۵۶ تن شیر تولید، ۲۸۰۶۳۰۷ تن پشم، ۲۰۳۲۹۵ تن مو و کرک و ۱۸۶۱۰۴۸۵ تن لاشه قابل مصرف تولید نموده اند. به تفکیک انواع تولیدات در استان، گاوها و بزهای ناحیه بیشترین حجم شیر، گاو و گوساله و گوسفند و بره بیشترین حجم لاشه قابل مصرف را دربر داشتند.

سهام ناحیه تولیدات مذکور در استان عبارتند از:

- ناحیه بهبهان مجموعاً ۱۳/۷۳ درصد از شیر تولیدی استان را تولید نموده است.
 - ناحیه بهبهان مجموعاً ۱۲/۰۹ درصد از پشم تولیدی استان را تولید نموده است.
 - ناحیه بهبهان مجموعاً ۸/۱۲ درصد از مو و کرک تولیدی استان را تولید نموده است.
 - ناحیه بهبهان مجموعاً ۲۰/۴۲ درصد از لاشه قابل مصرف تولیدی استان را تولید نموده است.
- همچنین ناحیه بهبهان ۱۴/۷۲ درصد از شیر گاو تولیدی استان و ۲۷/۹۴۰ درصد از لاشه قابل مصرف گاو و گوساله و ۲۹/۳۵ درصد از لاشه قابل مصرف بز و بزغاله استان را تولید نموده است.
- به عبارت دیگر جایگاه تولیدات دامی ناحیه در استان قابل توجه است.
- جدول شماره ۱۵-۵ نشان دهنده وضعیت تولیدات دامهای استان خوزستان و ناحیه بهبهان به تفکیک انواع دام است.

جدول شماره (۱۵-۵) - وضعیت تولیدات دامهای استان خوزستان و ناحیه بهبهان

به تفکیک نوع تولید و برحسب انواع دام

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان						استان خوزستان	شرح
	هندیجان	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل		
۳,۹۹	۶	۶۱	۷۴	۳۴	۲۰۵	۳۸۰	۹۵۱۲	گوسفند
۲,۵۲	۲	۲۹	۶	۱۱۴	۱۱۲۳	۱۲۷۴	۵۰۵۴۷	بز
۱۶,۶۴	۳۵۷۹	۱۰۷۱۷	۳۵۷۱	۳۴۹۷	۹۶۱۸	۳۰۹۸۲	۱۸۶۱۳۴	گاو
۷,۸۲	۰	۳۰۰۰	۷۶	۶۷	۳۹	۳۱۸۲	۴۰۶۹۲	گاو میش
۱۲,۹۴	۱۵	۱	۰	۶	۰	۲۲	۱۷۰	شتر
۱۴,۹۹	۳۶۰۲	۱۵۶۴۸	۶۳۸۹	۴۴۲۳	۱۲۹۶۱	۴۳۰۲۳	۲۸۷۰۵۶	جمع
۱۵,۳۰	۹۰۲۴۶	۱۰۸۱۴۴	۱۰۵۷۱۴	۵۵۹۹۰	۶۹۳۴۶	۴۲۹۴۴۰	۲۸۰۶۳۰۷	پشم گوسفند
۸,۲۳	۲۴۱	۱۰۳۹	۲۹	۱۰۶۴	۱۴۳۶۸	۱۶۷۴۱	۲۰۳۲۹۵	مو و کرک بز
۱۲,۶۵	۲۵۴۱۹	۶۵۱۳۶	۴۴۸۰۰۹	۵۶۴۲۲	۱۰۸۳۶۰	۷۰۳۳۴۶	۵۵۵۸۰۴۴	گوسفند و بره
۲۲,۶۱	۴۳۲۷	۱۳۶۸۲	۵۴۲۲۵	۲۳۵۰۴	۲۷۸۳۷۶	۳۷۴۱۱۴	۱۶۵۴۷۳۵	بز و بزغاله
۰,۷۰	۰	۱۶۴۰	۷۱۵۱	۰	۴۶۶۰	۱۳۴۵۱	۱۹۲۱۱۱۶	گاو میش
۱۴,۴۷	۰	۰	۶۴۰	۰	۸۷۵۸	۹۳۹۸	۶۴۹۲۸	شتر
۲۸,۷۳	۷۴۴۱۰	۱۴۲۱۵۷	۹۶۰۰۲۰	۱۴۹۵۲۹	۱۳۷۷۵۸۰	۲۷۰۳۶۹۶	۹۴۱۱۶۶۲	گاو و گوساله
۲۰,۹۸	۱۰۴۱۵۶	۳۲۳۶۱۵	۱۴۷۰۰۴۵	۲۲۹۴۵۵	۱۷۷۷۷۳۴	۳۹۰۵۰۰۵	۱۸۶۱۰۴۸۵	جمع

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

- ماکیان

استان خوزستان در سال ۱۳۸۲ دارای ۵۰۵ مرغداری در زمینه پرورش مرغ گوشتی با ظرفیتی معادل ۸۰۹۶ هزار قطعه بوده که از این تعداد ۳۵۲ مرغداری با ظرفیتی معادل ۵۹۵۶ هزار قطعه فعال و ۱۵۳ مرغداری با ظرفیت ۲۱۴۰ هزار قطعه غیرفعالند.

تعداد مرغداری فعال ناحیه مجموعاً ۳/۱۲ درصد از مرغداریهای گوشتی فعال کشور را شامل می گردد. همچنین استان دارای ۴ واحد پرورش دهنده مرغ تخمگذار و گوشتی با ۶۸۳ سالن به ظرفیت ۸۸۳۸ هزار قطعه است. در زمینه پرورش مرغ مادر و موسسات جوجه کشی نیز استان دارای واحد فعال است که متأسفانه آمار دقیقی از آنها در دسترس نیست.^۱ در سال ۸۲ تعداد بهره برداران سنتی پرورش دهنده ماکیان در استان معادل ۱۰۹۳۷۴ بهره بردار بود که سهم ناحیه در این زمینه از استان معادل ۱۶/۱۹ درصد بوده است. جدول بعدی نشان دهنده وضعیت پرورش ماکیان به روش سنتی در استان و ناحیه است.

جدول شماره (۱۶-۵) - وضعیت بهره برداری و پرورش ماکیان به روش سنتی

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان						استان خوزستان	شرح
	هندیجان	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل		
۱۸,۲	۲۱۷۶	۵۷۵۰	۳۱۳۹	۲۸۶۱	۵۹۶۰	۱۹۸۸۶	۱۰۹۳۷۴	تعداد بهره برداران
۱۹,۴	۴۲	۶۷	۴۶	۴۱	۸۳	۲۷۹	۱۴۳۸	تعداد مرغ، خروس و جوجه
۲۶,۳	۷	۲۲	۸	۲	۳	۴۲	۱۶۰	تعداد اردک، غاز و بوقلمون

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

۱. در سالنامه آماری کل کشور در سال ۱۳۸۲، آمارهای مذکور در استان خوزستان با استانهای زنجان و سیستان و بلوچستان، کردستان، لرستان و هرمزگان یکجا ذکر شده است

- زنبورداری

در سال ۱۳۸۲ مجموعاً استان دارای ۷۸۸ بهره بردار فعال در این زمینه بوده که مجموعاً ۱۴۸۹۸ کندوی نوع جدید و ۳۳۰ کندوی نوع قدیم را پوشش می داده اند. حجم تولیدات عسل نوع جدید معادل ۱۳۱۷۵۶ کیلوگرم و نوع قدیم معادل ۲۶۹۸ کیلوگرم بوده است. سهم بهره برداران و تولیدات ناحیه از استان به ترتیب معادل ۲/۴۴ درصد و ۳/۸ درصد بوده است. جدول بعدی نشان دهنده وضعیت زنبورداری در استان و ناحیه بهبهان است.

جدول شماره (۱۷-۵) - وضعیت بهره برداری و پرورش ماکیان به روش سنتی

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان						استان خوزستان	شرح	
	هندیجان	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل			
۲/۴۴	۰	-	-	۲	۱۷	۱۹	۷۸۸	تعداد بهره برداری	
۳/۶۵	۰	-	-	۱۷۰	۳۷۴	۵۴۴	۱۴۸۹۸	تعداد کندو	کندوی نوع جدید
۳/۴۱	۰	-	-	۱۲۵۰	۳۲۳۸	۴۴۸۸	۱۳۱۷۵۶	تولید عسل با موم	
۳۹۴۱۸,۰	۰	-	-	-	۷	۷	۳۳۰	تعداد کندو	کندوی نوع قدیم
۰/۷۴	۰	-	-	-	۲۰	۲۰	۲۶۹۸	تولید عسل با موم	

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

همانگونه که در جدول نیز مشاهده می گردد در ناحیه تنها شهرستانهای بهبهان و امیدیه در این زمینه فعالند.

- آبیان

دسترسی به آبهای آزاد جنوبی سبب شده تا صید آبیان در استان از جایگاه خاصی برخوردار گردد. در سال ۱۳۸۳ در استان مجموعاً ۳۵۸۵ شناور صیادی فعال بوده اند که ۱۷۶۳ واحد قایق، ۷۴۹ واحد لنج و ۹ واحد کشتی را شامل می شدند. در این

شناورها مجموعاً ۳۵۹۳۳ صیاد مشغول به کار بوده اند. تعداد شناورهای فعال استان طی سالهای ۷۵ الی ۸۳ از رشدی معادل ۷/۴۱ درصد برخوردار بوده اند. شهرستانهای آبادان و خرمشهر دارای بیشترین تعداد شناور فعال بوده اند و پس از آنها، شهرستانهای هندیجان، بندر ماهشهر و شادگان در این زمینه فعال بوده اند آبیان صید شده استان شامل ۳۳۵۰۸ تن از آبهای آزاد^۲ و ۱۵۰۴۰/۲ تن از آبهای داخلی بوده است. همچنین استان دارای ۲۲۱ تعداد کارگاه پرورش ماهی با ۱۴۷۶ استخر با تولیدی معادل ۱۴۲۹۹ تن است. که بیشترین تعداد کارگاهها در شهرستان اهواز و شوشتر استقرار دارند. جدول شماره ۱۸-۵ نشان دهنده وضعیت کارگاههای پرورش ماهی فعال استان است.

جدول شماره (۱۸-۵) - تعداد کارگاههای ماهی در استان خوزستان در سال ۱۳۸۳

تولید (تن)	استخر		تعداد کارگاه	شهرستان
	مساحت	تعداد		
۱۴۲۹۹	۴۷۱۳/۲	۱۴۷۶	۲۲۱	کل استان
۱۹۰	۵۸	۲۰	۱	آبادان
-	-	-	-	امیدیه
-	-	-	-	اندیمشک
۴۱۷۰	۱۴۵۶	۳۲۲	۹۰	اهواز
-	-	-	-	ایذه
-	-	-	-	باغملک
-	-	-	-	بندر ماهشهر
۷۲	۲۲	۵	۱	بهبهان
۱۴۳۷	۶۱۱	۳۸	۲۸	خرمشهر

۲. به دلیل عدم ذکر آمارهای سال ۸۳ در آمارنامه، از آمار سال ۸۳ استفاده شده است.

طرح توسعه و عمران ناحیه بهبهان

۹۰۲	۲۷۴/۵	۱۰۸	۹	دزفول
۳۷۷	۱۱۵	۵۷	۸	دشت آزادگان
-	-	-	-	رامهرمز
۳۳	۱۱	۸	۱	شادگان
۴۵۷	۱۳۹/۲	۶۱	۵	شوش
۶۶۶۱	۲۰۲۶/۵	۸۵۷	۷۸	شوشتر
-	-	-	-	مسجد سلیمان
-	-	-	-	لالی
-	-	-	-	هندیجان

ماخذ: اداره کل شیلات استان خوزستان

- شرکتهای تعاونی کشاورزی

۳۳۰ شرکت تعاونی کشاورزی با ۱۴۳۹۲ نفر عضو در استان خوزستان مشغول به فعالیت هستند که مجموعاً دارای ۳۲۰۰ نفر شاغل با حجم سرمایه ای معادل ۱۸۲۹۵۰۷۱ هزار ریال بوده اند.

سهم ناحیه از شرکتهای تعاونی استان معادل ۷/۲۷ درصد با دربر داشتن ۴/۵ درصد از اعضاء است.

جدول بعدی نشان دهنده مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی کشاورزی فعال تحت پوشش اداره کل تعاون در استان و ناحیه است.

جدول شماره (۱۹-۵) - مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی کشاورزی فعال تحت پوشش اداره کل تعاون

در سال ۸۴

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان					استان خوزستان	شرح
	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل		
۲/۲۷	۴	۳	۱	۱۶	۲۴	۳۳۰	تعداد تعاونی
۴/۵	۷۳	۴۴۵	۹	۱۲۱	۶۴۸	۱۴۳۹۲	عضو
۷/۷۸	۷۸	۲۲	۹	۱۴۰	۲۴۹	۳۲۰۰	شاغلان
۵/۵۷	۲۳۹۷۹۵	۱۰۹۸۰۰	۶۴۶۸۰	۶۰۵۷۶۲	۱۰۲۰۰۳۷	۱۸۲۹۵۰۷۱	سرمایه (هزار ریال)

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

* معدن

فعالیت‌های اکتشافی و زمین شناختی در استان خوزستان توسط شرکت ملی نفت ایران از سالها پیش با هدف دستیابی به ذخائر نفتی صورت گرفته که موجب شناسایی رخساره ها و تهیه نقشه های زمین شناسی گردیده به گونه ای که اکثر فعالیت‌های اکتشافی معدن در استان در سالهای اخیر صورت پذیرفته و زمینه سرمایه گذاری و گسترش فعالیت‌های معدنی را فراهم آورده است. این استان علاوه بر داشتن ذخائر بسیار غنی نفت و گاز دارای ذخایر مصالح ساختمانی، سنگهای تزئینی، نمکهای آبی و سنگی، دولومیت، صدفهای آهکی، سلسنتین است.

در سال ۸۲ استان دارای ۴۶ معدن در حال بهره برداری با ۴۶۲ نفر شاغل بوده است. بیشترین تعداد معادن فعال در استان در شهرستان رامهرمز (با داشتن ۵۴ درصد از معادن) و با اختلافی چشمگیر در شهرستانهای مسجدسلیمان، بندر ماهشهر، بهبهان و آبادان فعالیت دارند.

جدول بعدی نشان دهنده پراکنش معادن فعال در سطح استان است.

جدول شماره (۲۰-۵) - تعداد کارگاههای ماهی در استان خوزستان در سال ۱۳۸۴

شهرستان	تعداد معادن	تعداد شاغلان		
		جمع	با مزد و حقوق	بدون مزد و حقوق
کل استان	۴۶	۴۶۲	۴۲۱	۴۱
آبادان	۳	۲۲	۱۹	۳
امیدیه	۲	۳۱	۲۸	۳
اندیمشک	۲	۳۸	۳۸	-
اهواز	۱	۱۳	۱۳	-
ایذه	-	-	-	-
باغملک	۱	۶	۴	۲
بندر ماهشهر	۴	۶۱	۵۸	۳
بهبهان	۳	۳۳	۳۳	-
خرمشهر	-	-	-	-
دزفول	-	-	-	-
دشت آزادگان	-	-	-	-
رامهرمز	۲۵	۱۹۷	۱۶۸	۲۹
شادگان	-	-	-	-
شوش	۱	۱۲	۱۱	۱
شوشتر	-	-	-	-
مسجدسلیمان	۴	۴۹	۴۹	-
لالی	-	-	-	-
هندیجان	-	-	-	-

ماخذ: مرکز آمار ایران

اطلاعات مربوط به کلیه معادن بدون معادن شن و ماسه است.

میزان استخراج مواد معدنی (بجز شن و ماسه) در استان معدل ۵۸۰۳۰۴۴ تن در سال ۸۲ بوده که مجموعاً ارزش این تولیدات معادل ۶۰۴۸۲۲۹۹ هزار ریال بوده است. بیشترین حجم استخراج مربوط به معادن رامهرمز، مسجدسلیمان، بهبهان در مرتبه اول و اندیمشک و ماهشهر در مرتبه بعدی بوده است. ۴۲ معدن از معادن فعال استان دارای مدیریت خصوصی بوده و تنها ۴ معدن مدیریت عمومی دارند.

معادن در حال بهره برداری استان همانگونه که ذکر گردید شامل معادن شن و ماسه، سنگ سیلیس، سنگ لاشه، سنگ بالادست، سنگ آهک، سنگ گچ، دولومیت نمک، صدف دریایی و کائولن و خاک نسوز است.

ناحیه بهبهان مجموعاً ۹ معدن از معادن فعال استان را با ۱۲۵ نفر شاغل در خود جای داده است. و سهم معادن ناحیه از معادن استان معادل ۱۹/۵۶ درصد است. حجم مواد معدنی استخراجی از ناحیه در سال ۸۲ معادل ۱۷۰۶۴۶۶۵ تن در سال بوده که مجموعاً ۲۹/۴ درصد از استخراج استان را تشکیل می داده است. در ناحیه شهرستان شادگان فاقد معدن فعال است. جدول بعدی نشان دهنده معادن فعال ناحیه در سال ۸۲ است.

جدول شماره (۲۱-۵) - خلاصه اطلاعات معادن در حال بهره برداری استان خوزستان و ناحیه بهبهان در سال ۸۲

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان					استان خوزستان	شرح	
	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل			
۱۹/۵۶	-	۴	۲	۳	۹	۴۶	تعداد معادن	
۲۷/۰۵	-	۶۱	۳۱	۳۳	۱۲۵	۴۶۲	کل	شاغلان
۲۸/۲۶	-	۵۸	۲۸	۳۳	۱۱۹	۴۲۱	با حقوق	
۱۴/۶۲	-	۳	۳	-	۶	۴۱	بی حقوق	
۲۹/۴	-	۴۲۹۷۸۰	۲۹۸۰۰۰	۹۷۸۶۸۵	۱۷۰۶۴۶۶۵	۵۸۰۳۰۴۴	میزان استخراج ماده معدنی بجز شن و ماسه	

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

* صنعت

استان خوزستان از دیرباز جایگاه ویژه ای را به لحاظ فعالیت بخش صنعت در کشور دارا بوده است. وجود ذخائر عظیم نفت و گاز، موقعیت جغرافیایی و دسترسی به آبهای آزاد، شبکه راههای شمالی- جنوبی ... سبب شده تا منطقه از قابلیت‌های بسیاری برخوردار گردد.

از نخستین واحدهای صنعتی عمده ایجاد شده در استان می‌تواند به صنایع نفت و گاز اشاره کرد. با گسترش فعالیت این صنایع در استان به تدریج زمینه برای فعالیت صنایع پتروشیمی فراهم شده و این گروه از صنایع مورد توجه قرار گرفتند. وجود منابع غنی انرژی زمینه ساز ایجاد صنایع فولاد و زیرمجموعه های آن در منطقه گردید.

از سوی دیگر وجود منابع غنی آبهای سطحی در ناحیه و عوامل مساعد در بخش کشاورزی سبب شکل گیری شرکتهای کشت و صنعت گوناگون در استان شد که از جمله آن می‌توان به شرکت کشت و صنعت کارون، هفت تپه و ... اشاره کرد. صنایع موجود منطقه را به لحاظ ماهیت و عملکرد می‌توان در ۲ دسته زیر طبقه بندی نمود:

الف - صنایع با سرمایه گذاری انبوه و دارای فن آوری پیشرفته، نیروی انسانی متخصص و تولید کننده ارزش افزوده بالا از جمله صنایع فعال در زمینه نفت و گاز، فولاد و مجتمعهای کشت و صنعت هفت تپه، کارون این گروه از صنایع در زیربخشهای زیر قابل دسته بندی است.

صنایع، نفت، بخش بالادستی

وجود شرکت مناطق نفت خیز جنوب که عهده دار تولید و مدیریت بزرگترین و وسیعترین ذخائر نفت و گاز کشور می‌باشد با چهار زیرمجموعه از پنج زیرمجموعه خود (شرکتهای بهره برداری نفت و گاز آغاچاری، مسجدسلیمان، کارون و مارون) و نیز بسیاری شرکتهای مشابه (مانند شرکت ملی حفاری ایران) به طور کامل در این استان واقع شده اند.

صنایع نفت بخش میان دستی

پالایشگاه آبادان که تقریباً بزرگترین و قدیمی ترین پالایشگاه ایران (و خاورمیانه) می باشد. پالایشگاه آبادان در سال ۱۲۹۲ هجری شمسی (۱۹۱۳) با ظرفیت ۲۴۰۰ بشکه در روز راه اندازی شد و به تدریج توسعه یافت تا اینکه در اواخر دهه ۱۳۵۰ (۱۹۷۰ م) به ظرفیت ۳۶۵۰۰۰ بشکه در روز رسید و بعد از ویرانیهای ابتدای جنگ تحمیلی، در سال ۱۳۶۷ (۱۹۸۸ م) دوباره راه اندازی شد. اولین واحد تقطیر با ظرفیت ۱۳۰۰۰۰ بشکه در روز در اردیبهشت ۱۳۶۷ (آوریل ۱۹۸۹) شروع به کار کرد. مرحله دوم بازسازی در سال ۱۳۷۱ انجام شد و ظرفیت پالایشگاه را به ۲۵۰۰۰۰ بشکه در روز افزایش داد. سپس در اواخر سال ۱۳۷۵ (۱۹۹۶) سومین برج تقطیر راه اندازی شد و به این ترتیب ظرفیت پالایشگاه به ۳۵۰۰۰۰ بشکه در روز رسید. در طرح بعدی قرار است که ظرفیت پالایشگاه به ۵۰۰۰۰۰ بشکه در روز افزایش یابد.

صنایع نفت بخش پائین دستی

مجتمع پتروشیمی و ترمینال نفتی و محصولات پتروشیمی بندر امام، و بسیاری صنایع ریز و درشت مرتبط با نفت (مانند خطوط لوله انتقال نفت و گاز، پالایشگاههای گاز، ایستگاه های تقویت فشار، کارخانه دوده اهواز، پالایشگاه های گاز، کارخانه ها و مجتمع های پتروشیمی و ...)

صنایع نیشکر و صنایع جانبی

قدیمی ترین مجتمع کشت و صنعت نیشکر در خاورمیانه در هفت تپه خوزستان واقع است. به علاوه کشت و صنعت میان آب و کارون و کارخانه ها و صنایع جانبی به عنوان بزرگترین مجتمع کشت و صنعت خاورمیانه نیز در حد فاصل شوشتر، شوش و دزفول واقع شده اند. علاوه بر این مجتمع ها، شرکت توسعه صنایع نیشکر و صنایع جانبی با طرح احداث ۷ مجموعه ۱۰۰ هزار تنی امام خمینی (شعبیه، جنوب شوشتر)، دعبل خزائی، سلمان فارسی، فارابی، دهخدا، امیرکبیر و میرزا

کوچک خان، (که در حال حاضر چهار مجموعه از آنها راه اندازی شده و مابقی در حال پیشرفت می باشند)، را می توان نام برد.

صنایع فولاد

شرکت فولاد خوزستان، نورد اهواز و بسیاری صنایع ریز و درشت دیگر.

گروه دوم: صنایعی که سرمایه بر، با فن آوری سطح پایین (سنتی و کاربر) با مقیاس تولید محدود.

- وضعیت کمی صنایع

در سال ۱۳۸۳، مجموعاً ۱۳۷۵ جواز تاسیس توسط اداره کل صنایع و معادن برای کارگاههای صنعتی صادر شده که بیشترین تعداد آن مربوط به صنایع کانی غیرفلزی، صنایع غذایی و آشامیدنی، پوشاک و ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده بوده است.

بررسی روند جوازهای صادره در استان طی ۵ ساله اخیر (۱۳۷۹ الی ۸۳) نشان دهنده بالا بودن میزان جوازهای صادره در زمینه محصولات کانی غیرفلزی- محصولات غذایی و آشامیدنی، ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده، پوشاک و مواد و محصولات شیمیائی است که به نوعی نشان دهنده گرایش حاکم بر صنایع استان است. نمودار شماره نشان دهنده وضعیت جوازهای تاسیس صادره در استان به تفکیک گروههای ۲۴ گانه صنعتی است.

همانگونه که مشاهده می گردد بیشترین جوازهای صنعتی صادره در استان در سال ۱۳۸۲ صادر شده و در نمودار جوازها سال ۸۳ نسبت به سال ۸۲ این ارقام کاهش یافته است.

بررسی روند پروانه های بهره برداری صادر شده توسط اداره کل صنایع و معادن استان نیز نشان دهنده پیشی گرفتن بالا بودن پروانه های صادره در زمینه صنایع مواد غذایی و آشامیدنی در مرتبه اول و پس از آن صنایع لاستیکی و پلاستیکی، محصولات کانی غیرفلزی، ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده و پوشاک در مراتب بعدی است.

بررسی حجم سرمایه گذاریهای انجام شده براساس پروانه های بهره برداری صادر شده در سال ۸۳ حاکی از بالا بودن حجم سرمایه در صنایع غذایی، فلزات اساسی، مواد شیمیایی محصولات لاستیکی و پلاستیکی و محصولات کانی غیرفلزی است. مجموع سرمایه گذاری انجام شده در صنایع استان براساس پروانه های صادر شده معادل ۸۱۵۹۱۹۳/۶ میلیون ریال بوده است.

میزان اشتغال کارگاهها براساس پروانه های صادره نیز در این سال معادل ۱۸۷۳۱ شغل ایجاد شده بوده که بیشترین میزان آن متعلق به صنایع غذایی و آشامیدنی با دربر داشتن ۵۹/۶ درصد از شاغلین و پس از آن فلزات اساسی با دربر داشتن ۲۷/۸ درصد از شاغلین بوده است.

– کارگاههای صنعتی

براساس اطلاعات حاصل از سرشماری عمومی کارگاههای کل کشور در سال ۱۳۸۱، استان خوزستان مجموعاً دارای ۱۳۱۹۱ کارگاه بوده که ۹۷ درصد آن را کارگاههای کوچک استان دارای ۳۲۰ کارگاه صنعتی بزرگ (دارای ۱۰ نفر کارکن و بیشتر) بوده است.

بررسی توزیع کارگاههای صنعتی به تفکیک گروههای عمده صنعتی نشان از بالا بودن تعداد کارگاههای فعال در زمینه تولید محصولات کانی غیرفلزی در مرتبه اول و تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی و محصولات فلزی فابریکی در مرتبه بعدی قرار دارد. از مجموع کارگاههای بزرگ منطقه ۲۷۲ کارگاه دارای مدیریت خصوصی و ۴۸ کارگاه دارای مدیریت دولتی است. جدول شماره ۲۲-۵ نشان دهنده تعداد کارگاههای صنعتی استان بر حسب نوع فعالیت و تعداد کارکن است.

جدول شماره (۲۲-۵): تعداد کارگاههای صنعتی بر حسب نوع فعالیت و تعداد کارکن در استان خوزستان

سال و فعالیت	جمع	۱۰-۴۹ نفر	۵۰-۹۹ نفر	۱۰۰ نفر و بیشتر
استان	۳۲۰	۲۲۲	۳۷	۶۱
صنایع مواد غذایی و آشامیدنی	۱۲۷	۹۱	۱۵	۲۱
تولید محصولات از توتون و تنباکو و سیگار	-	-	-	-
تولید منسوجات	۱	-	۱	-
تولید پوشاک و عمل آوردن و رنگ کردن پوست خردار	۸	۸	-	-
دباغی و عمل آوردن چرم، ساخت کیف، چمدان، زین و یراق و تولید کفش	۲	۱	۱	-
تولید چوب و محصولات چوبی و چوب پنبه (غیر از مبلمان) و ساخت کالا از نی و مواد حصیری	۲	۱	-	۱
تولید کاغذ و محصولات کاغذی	۶	۴	-	۲
انتشار، چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۲	۱	۱	-
صنایع تولید زغال کک، پالایشگاههای نفت سوختههای هسته ای	۴	۲	۱	۱
صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی	۱۹	۱۰	۱	۸
تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	۲۳	۱۸	۵	-
تولید سایر محصولات کانی غیر از فلزی	۶۳	۴۲	۸	۱۳
تولید فلزات اساسی	۱۸	۱۰	-	۸
تولید محصولات فلزی فابریکی بجز ماشین آلات و تجهیزات	۲۳	۱۷	۲	۴
تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی شده در جای دیگر	۹	۸	۱	-
تولید ماشین آلات اداری و حسابگر و محاسباتی	-	-	-	-
تولید ماشین آلات مولد و انتقال برق و دستگاههای برقی طبقه بندی نشده در جای دیگر	۵	۴	-	۱
تولید رادیو و تلویزیون و دستگاهها و وسایل ارتباطی	-	-	-	-
تولید ابزار پزشکی و ابزار اپتیکی و ابزار دقیق و ساعتها و مچی و انواع دیگر ساعت	-	-	-	-
تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر، و نیم تریلر	۲	۱	-	۱
تولید سایر وسایل حمل و نقل	۵	۴	-	۱
تولید مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۱	-	۱	-
بازیافت	-	-	-	-

ماخذ: مرکز آمار ایران - *: اختلاف در سرجمع مربوط به کارگاههای ۹-۱۰ نفر می باشد.

سه‌م کارگاه‌های استان خوزستان معادل ۲/۹۸ درصد از کل کارگاه‌های کشور است که به تفکیک گروه‌های کارکن این سه‌م به لحاظ تعداد عبارتند از:

- سه‌م استان در صنایع دارای ۱ تا ۹ نفر کارکن معادل ۳/۰۲ درصد از کل کشور بوده است.
 - سه‌م استان در صنایع دارای ۱۰-۴۹ نفر کارکن معادل ۱/۸۳ درصد از کل کشور بوده است.
 - سه‌م استان در صنایع دارای ۵۰-۹۹ نفر کارکن معادل ۱-۹۶ درصد از کل کشور بوده است.
 - سه‌م استان در صنایع دارای ۱۰۰ نفر و بیشتر معادل ۳/۴ درصد از کل کشور بوده است.
- سه‌م شاغلین صنعتی (کارگاهی) استان از کل کشور نیز بر پایه نتایج حاصل از سرشماری عمومی کارگاهی کل کشور معادل ۴ درصد بوده است که به تفکیک طبقات کارکن این سه‌م در گروه صنایع ۱ تا ۹ نفر کارکن معادل ۰/۳۴ درصد، در گروه صنایع دارای ۱۰ تا ۴۹ نفر کارکن معادل ۱/۸۱ درصد، در گروه صنایع اداری ۵۰ تا ۹۹ نفر کارکن معادل ۱/۸۷ درصد و در گروه صنایع اداری ۱۰۰ نفر و بیشتر معادل ۶/۵۴ درصد بوده است.
- سه‌م ارزش افزوده فعالیت صنعتی کارگاه‌های صنعتی استان از کل کشور معادل ۱۰/۵۱ درصد بوده که به تفکیک طبقات سه‌گانه کارکن این سه‌م به ترتیب معادل ۲/۶۲، ۲/۸۷، ۱۳/۹۴ درصد بوده است.
- بیشترین سه‌م ارزش افزوده فعالیت‌های صنعتی استان مربوط به گروه صنایع دارای ۱۰۰ نفر کارکن و بیشتر است.
- از کل کارگاه‌های بالای ۱۰ نفر کارکن منطقه ۶۹/۴ درصد در گروه ۱۰ تا ۴۹ نفر کارکن، ۱۱/۶ درصد در گروه ۵۰-۹۹ نفر کارکن و ۱۹ درصد در گروه ۱۰۰ نفر کارکن و بیشتر قرار دارند.
 - کارگاه‌های دارای ۱۰ تا ۴۹ نفر کارکن بیشتر در زمینه مواد غذایی و با داشتن ۴۴/۶ درصد از کارگاه‌ها و محصولات کانی غیرفلزی در رتبه اول و با داشتن ۱۹ درصد از کارگاه‌ها محصولات لاستیکی و پلاستیکی محصولات فلزی فابریکی، فلزات اساسی و محصولات شیمیایی در مراتب بعدی فعالیت دارند.
 - کارگاه‌های دارای ۵۰-۹۹ نفر کارکن نیز بیشتر در زمینه مواد غذایی آشامیدنی (با داشتن ۴۰/۵ درصد از کارگاه‌ها) در مرتبه اول و تولید محصولات کانی غیرفلزی و محصولات لاستیکی و پلاستیکی فعالیت دارند.

- کارگاههای دارای ۱۰ نفر کارکن و بیشتر در زمینه مواد غذایی و آشامیدنی (با داشتن ۳۴/۴ درصد از کارگاهها) در مرتبه اول و محصولات کانی غیرفلزی، محصولات شیمیایی و تولید فلزات اساسی فعالیت دارند.
- فعالیت شرکتهای بزرگ کشت و صنعت، تصفیه نیشکر، صنایع فولاد و صنایع پتروشیمی سبب بروز چنین تمرکزی در صنایع استان گردیده است.
- همچنین لازم به ذکر است که تعداد کل شاغلین کارگاههای صنعتی استان در سال ۸۲ معادل ۴۹۰۷۷ نفر بوده که ۴۷۰۲ نفر در گروه (کارگاههای دارای ۴۹-۱۰۰ نفر کارکن)، ۲۵۲۹ نفر در گروه کارگاههای دارای ۵۰ تا ۹۹ نفر کارکن و ۴۱۸۴۶ نفر در گروه کارگاههای دارای ۱۰۰ نفر کارکن و بیشتر مشغول به کار بوده اند.
- به عبارت دیگر بیش از ۸۵ درصد از شاغلین کارگاههای بزرگ صنعتی منطقه در صنایع دارای ۱۰۰ نفر کارکن و بیشتر مشغول به کار بوده اند که نشان از بزرگ مقیاس بودن صنایع استان دارد. بررسی تعداد شاغلان کارگاههای صنعتی به تفکیک گروههای ۲۴ گانه صنعتی نیز نشان دهنده بالا بودن میزان اشتغال در صنایع غذایی، فلزات اساسی، شیمیایی و محصولات کانی غیرفلزی است. جدول ۲۳-۵ نشان دهنده وضعیت شاغلین کارگاههای صنعتی به تفکیک گروههای ۲۴ گانه صنعتی است.

جدول شماره (۲۳-۵): تعداد کارگاههای صنعتی بر حسب نوع فعالیت و تعداد کارکن در استان خوزستان در سال

۱۳۸۲

سال و فعالیت	جمع	۱۰-۴۹ نفر	۵۰-۹۹ نفر	۱۰۰ نفر و بیشتر
استان	۴۹۰۷۷	۴۷۰۲	۲۵۲۹	۴۱۸۴۶
صنایع مواد غذایی و آشامیدنی	۱۳۶۱۸	۲۰۹۶	۱۰۴۱	۱۰۴۸۱
تولید محصولات از توتون و تنباکو و سیگار	-	-	-	-
تولید منسوجات	۵۷	-	۵۷	-
تولید پوشاک و عمل آوردن و رنگ کردن پوست خردار	۱۱۹	۱۱۹	-	-
دباغی و عمل آوردن چرم، ساخت کیف، چمدان، زین و براق و تولید کفش	۷۹	۱۴	۶۵	-
تولید چوب و محصولات چوبی و چوب پنبه (غیر از مبلمان) و ساخت کالا از نی و مواد حصیری	۱۶۱	۱۴	-	۱۴۷
تولید کاغذ و محصولات کاغذی	۲۱۶۷	۶۶	-	۲۱۰۱
انتشار، چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۸۵	۱۵	۷۰	-
صنایع تولید زغال کک، پالایشگاههای نفت سوختههای هسته ای	۴۳۱۵	۳۹	۶۵	۴۲۱۱
صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی	۷۴۴۲	۱۴۸	۸۳	۷۲۱۱
تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	۷۵۷	۴۰۱	۳۵۶	-
تولید سایر محصولات کانی غیر از فلزی	۴۹۲۸	۹۴۶	۵۳۸	۳۴۴۴
تولید فلزات اساسی	۱۲۴۷۹	۱۷۶	-	۱۲۳۰۲
تولید محصولات فلزی فابریکی بجز ماشین آلات و تجهیزات	۱۲۷۸	۳۳۴	۱۲۰	۸۲۴
تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی شده در جای دیگر	۱۸۵	۱۱۶	۶۹	-
تولید ماشین آلات اداری و حسابگر و محاسباتی	-	-	-	-
تولید ماشین آلات مولد و انتقال برق و دستگاههای برقی طبقه بندی نشده در جای دیگر	۶۵۷	۸۴	-	۵۷۳

-	-	-	-	تولید رادیو و تلویزیون و دستگاهها و وسایل ارتباطی
-	-	-	-	تولید ابزار پزشکی و ابزار اپتیکی و ابزار دقیق و ساعت‌های مچی و انواع دیگر ساعت
۲۷۹	-	۱۹	۲۹۸	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر، و نیم تریلر
۲۷۲	-	۱۱۵	۳۸۷	تولید سایر وسایل حمل و نقل
-	۶۵	-	۶۵	تولید مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر
-	-	-	-	بازیافت

ماخذ: مرکز آمار ایران

پراکنش شاغلین کارگاههای بزرگ به تفکیک شهرستانها نیز حاکی از تجمع شاغلان در شهرستان اهواز با دربر داشتن ۴۶/۳۲ درصد از شاغلان در مرتبه اول و شهرستانهای بندر ماهشهر (با داشتن ۱۱/۸ درصد از شاغلان) آبادان (با داشتن ۱۱/۱۶ درصد از شاغلان) شوشتر و شوش (با داشتن ۸/۷۳ درصد از شاغلان) (با داشتن ۷/۹۴ درصد از شاغلان) در مراتب بعدی است.

که عمدتاً به دلیل استقرار صنایع دارای ۱۰۰ نفر کارکن و بیشتر در این شهرستانهاست. بررسی ارزش افزوده فعالیت صنعتی کارگاههای صنعتی بر حسب تعداد کارکن در استان حاکی از تولید بیش از ۹۵/۵ درصد از افزوده صنعتی در کارگاههای دارای ۱۰۰ نفر کارکن و بیشتر در سطح استان است.

به تفکیک گروههای عمده صنعتی بیشترین حجم ارزش افزوده ناشی از فعالیت صنایع شیمیایی، فلزات اساسی، صنایع تولید زغال کک، پالایشگاههای نفت در مرتبه اول و صنایع غذایی و کانی غیرفلزی در مرتبه بعدی است.

حجم ارزش افزوده ایجاد شده توسط کارگاههای بزرگ صنعتی استان در سال ۸۲ معادل ۱۳۱۵۷۶۵۵ میلیون ریال بوده است. جدول شماره ۲۴-۵ ارزش افزوده ایجاد شده را بر حسب نوع فعالیت و تعداد کارکنان نمایش می دهد.

به تفکیک شهرستانها نیز بیشترین میزان ارزش افزوده در شهرستانهای بندر ماهشهر، اهواز، آبادان ایجاد می گردد.

جدول شماره (۲۴-۵) - وضعیت کارگاههای صنعتی استان خوزستان و ناحیه بهبهان

بر اساس تعداد شاغلین در سال ۱۳۸۲

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان					استان خوزستان	شرح	
	شادگان	ماهشهر	امیدیه	بهبهان	کل			
۱۶/۸۷	۲۹	۱۵	-	۱۰	۵۴	۳۲۰	جمع	تعداد کارگاه
۱/۸	۲۲	۱۱	-	۷	۴۰	۲۲۲	۱۰-۴۹ نفر	
۱۸/۹۲	۵	۱	-	۱	۷	۳۷	۵۰-۹۹ نفر	
۱۱/۴۸	۲	۳	-	۲	۷	۶۱	۱۰۰ نفر و بیشتر	
۱۶/۰۱	۱۱۱۷	۵۸۰۶	-	۹۳۳	۷۸۵۶	۴۹۰۷۷	جمع	تعداد شاغلان
۱۹/۵۴	۵۷۶	۱۸۱	-	۱۶۲	۹۱۹	۴۷۰۲	۱۰-۴۹ نفر	
۱۸/۸۲	۳۰۷	۹۰	-	۷۹	۴۷۶	۲۵۲۹	۵۰-۹۹ نفر	
۱۵/۴۴	۲۳۴	۵۵۳۵	-	۶۹۲	۶۴۶۱	۴۱۸۴۶	۱۰۰ نفر و بیشتر	
۴۲/۸۳	۳۷۳۸۲	۵۴۵۸۴۳۸	-	۱۳۸۶۵۹	۵۶۳۴۴۷۹	۱۳۱۵۷۶۵۵	جمع	ارزش افزوده فعالیت صنعتی
۱۱/۳۶	۲۰۸۶۵	۹۹۴۷	-	۱۳۴۰۸	۴۴۲۲۰	۳۸۹۲۱۶	۱۰-۴۹ نفر	
۱۲/۳۷	۹۴۷۵	۳۴۸۱	-	۱۱۷۵۹	۲۴۴۷۱۵	۱۹۹۷۷۸	۵۰-۹۹ نفر	
۴۴/۲۸	۷۰۴۲	۵۴۴۵۰۰۹	-	۱۱۳۴۹۲	۵۵۶۵۵۴۳	۱۲۵۶۸۶۶۱	۱۰۰ نفر و بیشتر	

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

همانگونه که مشاهده می گردد، سهم کارگاههای بزرگ ناحیه از استان معادل ۱۶/۸۷ درصد است که عمدتاً به دلیل مجمع صنایع بزرگ مستقر در ناحیه (عمدتاً در بندر ماهشهر) است. این مطلب با عنایت به سهم ۱۸/۹۲ درصدی از کارگاههای دارای ۵۰ نفر کارکن و سهم ۱۱/۴۷ درصدی از صنایع دارای صد نفر کارکن و بیشتر باز می گردد. سهم شاغلان کارگاههای بزرگ ناحیه از استان نیز معادل ۱۶/۰۱ درصد بوده که به تفکیک گروههای سه گانه ۱۰ تا ۴۹ نفر، ۵۰ تا ۹۹ نفر و ۱۰۰ نفر و بیشتر به ترتیب معادل ۱۹/۵۴، ۱۸/۸۲، ۱۵/۴۴ درصد بوده است.

سهم ارزش افزوده فعالیت های صنعتی ناحیه معادل ۴۲/۸۳ درصد از کل ارزش افزوده استان بوده که در گروه صنایع دارای ۱۰۰ نفر کارکن و بیشتر این رقم به ۴۴/۲۸ درصد می رسد که به دلیل استقرار صنایع بزرگ در ناحیه، به خصوص در بندر ماهشهر است.

شهرکهای صنعتی

در استان خوزستان تا پایان سال ۱۳۸۲، ۲۱ شهرک صنعتی با ۴۰۲ واحد صنعتی فعال، و ایجاد اشتغالی معادل ۷۷۱۷ نفر به بهره برداری رسیده اند. بیشترین تعداد شهرکها در شهرستان اهواز (با داشتن ۳ شهرک) و شهرستان دزفول (با داشتن ۲ شهرک) استقرار یافته اند. بزرگترین شهرک صنعتی استان با مساحتی معادل ۴۲۷ هکتار در شهرستان خرمشهر و پس از آن در شهرستان آبادان با وسعت ۴۲۷ هکتار احداث شده است.

همچنین در استان دارای ۳ مجتمع کارگاهی فعال در شهرستانهای اهواز، آبادان و دزفول است که عبارتند از:

- اهواز ۱- فاز ۱، ۲۸ کارگاه قطعه سازی
- اهواز ۱- فاز ۲، ۲۴ کارگاه قطعه سازی
- اهواز ۱- فاز ۳، ۲۵ کارگاه قطعه سازی
- آبادان - آبادان روبروی محور اهواز
- دزفول - کیلومتر ۳ دزفول شوشتر

جدول شماره ۲۵-۵ نشان دهنده مشخصات شهرکهای صنعتی استان خوزستان تا پایان سال ۸۲ است. همانگونه که در جدول مشاهده می گردد ناحیه بهبهان دارای ۴ شهرک صنعتی فعال است.

جدول شماره (۲۵-۵) - مشخصات شهرکهای صنعتی استان خوزستان تا سال ۱۳۸۴

شهرستان	موقعیت	مساحت
اهواز ۱	ناحیه صنعتی، روبروی زیتون کارمندی	۲۰ هکتار
اهواز ۲	کیلومتر ۱۹ اهواز - اندیمشک	۸۱ هکتار
اهواز ۳	کیلومتر ۱۰ اهواز - ماهشهر	۱۳۲ هکتار
آبادان	کیلومتر ۵ آبادان - اهواز	۴۰۵ هکتار
خرمشهر	کیلومتر ۵ خرمشهر - اهواز	۴۲۷ هکتار
شوستر	کیلومتر ۴ شوستر - کشت و صنعت کارون	۴۸ هکتار
مسجد سلیمان	کیلومتر ۵ مسجد سلیمان - شوستر	۴۰ هکتار
دزفول ۱	کیلومتر ۳ دزفول - شوستر	۴ هکتار
دزفول ۲	کیلومتر	
ماهشهر	کیلومتر ۴ ماهشهر - هندیجان	۶۰ هکتار
رامهرمز	کیلومتر ۹ رامهرمز - شوستر	۴۹ هکتار
شوش	کیلومتر ۱ شوش - چغار نیل	۵۰ هکتار
شادگان	کیلومتر ۹ بندر امام - خوردورق	۵۰ هکتار
بهبهان	کیلومتر ۹ بهبهان - شیراز	۷۶ هکتار
سوسنگرد	کیلومتر ۹ سوسنگرد - بستان	۱۵ هکتار
امیدیه	کیلومتر ۴ امیدیه - ماهشهر	۵۰ هکتار
باغملک	کیلومتر ۵ باغملک - ایزه	۵۵ هکتار
ایزه	کیلومتر ۸ ایزه - شهرکرد	۵۵ هکتار
اندیمشک	کیلومتر ۵ اندیمشک - اهواز	۲۸ هکتار
بندر امام خمینی	کیلومتر ۵ بندر امام خمینی - آبادان	۴۰ هکتار
مجتمع کارگاهی آبادان	شمال شهر آبادان - ایستگاه ۱۲۵ - جنب پمپ بنزین	۴ هکتار

ماخذ: شرکت شهرکهای صنعتی استان خوزستان

شهرکتهای تعاونی صنعتی

استان در سال ۸۳ مجموعاً دارای ۱۹۵ تعاونی صنعتی فعال با ۱۳۰۳۵ نفر عضو بوده است. سرمایه گذاری انجام شده برای این تعاونیها معادل ۲۵۰۰۶۹۵۸ هزار ریال بوده که سبب ایجاد اشتغال برای ۲۹۳۵ نفر شده است. بیشترین تعداد از این تعاونیها در شهرستان های اهواز و آبادان (۴۲ درصد از شرکتها) استقرار یافته اند.

سهم شهرستانهای مستقر در ناحیه از تعاونیهای مذکور معادل ۱۲/۸ درصد از کل شرکتهای تعاونی استان (معادل ۲۵ شرکت) است. جدول بعدی نشان دهنده وضعیت تعاونیهای مذکور در استان و ناحیه بهبهان است.

جدول شماره (۲۶-۵): مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی صنعتی فعال در استان

خوزستان و ناحیه بهبهان در سال ۸۳

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه					استان	شرح
	ماهشهر	شادگان	بهبهان	امیدیه	کل		
۱۲/۸	۲	۲	۱۵	۶	۲۵	۱۹۵	تعداد شرکت
۸/۹	۷۹۸	۹۲	۱۹۶	۷۷	۱۱۶۳	۱۳۰۳۵	عضو
۱۴/۰۰	۲۵	۹۲	۲۱۷	۷۷	۴۱۱	۲۹۳۵	شاغلین
۲۰/۷۸	۸۳۴۳۰۰	۷۴۴۰۰	۴۱۹۴۳۰۳	۹۴۸۰۰	۵۱۹۷۸۰۳	۲۵۰۰۶۹۵۸	سرمایه (هزار ریال)

ماخذ سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴:

خدمات

این بخش شامل طیف گسترده ای از فعالیتهای اقتصادی است که دامنه وسیعی را دربر می گیرد. بر اساس نتایج حاصل از سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ تعداد شاغلین این بخش در منطقه معادل ۳۵۶۳۲۰ نفر بوده است. پراکنش شاغلین این بخش به تفکیک زیربخش حاکی از بالا بودن تعداد شاغلین فعال در زیربخش اداره عمومی و دفاعی با

دربر داشتن ۳۲/۶ درصد از شاغلین، عمده فروشی و خرده فروشی با دربر داشتن ۲۲/۰۵ درصد از شاغلین، حمل و نقل و ارتباطات با دربر داشتن ۱۴/۸۶ درصد از شاغلین و آموزش با دربر داشتن ۱۴/۵ درصد از شاغلین بوده است.

جدول شماره (۲۷-۵): توزیع شاغلان بخش خدمات در استان خوزستان

سهم شاغلین (%)	تعداد شاغلین	گروههای عمده فعالیت
۲۲/۰۶	۷۸۶۰۰	عمده فروشی و خرده فروشی تعمیر وسایل نقلیه موتوری، موتور سیکلت و کالاهای شخصی و خانگی
۰/۹۳	۳۲۹۶	هتل و رستوران
۱۴/۸۶	۵۲۹۴۸	حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات
۲/۰۳	۷۲۲۳	واسطه گریهای مالی
۲/۳۹	۸۵۳۳	مستغلات، اجاره و فعالیتهای کار و کسب
۳۲/۶۱	۱۱۶۲۰۵	اداره عمومی و دفاع و تامین اجتماعی اجباری
۱۴/۵۰	۵۱۶۶۶	آموزش
۴/۶۱	۱۶۴۳۱	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۲/۴۷	۸۷۹۴	سایر فعالیتهای خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی
۰/۲۹	۱۰۲۵	خانوارهای معمولی دارای مستخدم
-	۱۵	سازمانها و هیئتهای برون مرزی
۰/۲۸	۹۹۰	دفاتر و ادارات مرکزی
۲/۹۷	۱۰۵۹۴	فعالیتهای نامشخص و اظهار نشده
۱۰۰	۳۵۶۳۲۰	جمع

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

براساس نتایج حاصل از سرشماری عمومی کارگاهی در کل کشور در سال ۸۱ جمعاً ۶۸۱۸۱ کارگاه در زمینه عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر و وسایل نقلیه و شخصی خانگی در استان فعالیت داشته اند که ۹۹ درصد از این کارگاهها در گروه کارگاههایی زیر ۱۰ نفر دسته بندی شده و تنها ۲۳۶ کارگاه متوسط و بزرگ خدماتی در این بخش ها در منطقه فعال بوده اند. که از این تعداد ۱۲۴۲۵ کارگاه در زمینه فروش، نگهداری و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و ... ، ۲۲۲۳ کارگاه عمده

فروشی و حق العمل کاری (بجز وسایل نقلیه) و ۵۳۵۳۳ کارگاه در زمینه خرده فروشی فعال بوده اند. جدول شماره ۲۸-۵ نشان دهنده وضعیت کارگاههای عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای شخصی بر حسب طبقات کارکن در استان است.

جدول شماره (۲۸-۵) - تعداد کارگاههای عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای شخصی و خانگی بر حسب فعالیت و طبقات کارکن در استان خوزستان (۱۳۸۳)

جمع	۱ تا ۵ نفر	سال و فعالیت	۶-۹ نفر	۱۰-۴۹ نفر	۹۹-۱۰۰ نفر و بیشتر	اظهار نشده
۶۸۱۸۱	۶۷۵۱۵	استان	۴۰۳	۲۴۹	۹	۵
۱۲۴۲۵	۱۲۲۱۲	فروش، نگهداری و تعمیر وسایل نقایه موتوری و موتور سیکلت و خرده فروشی سوخت خودرو	۱۲۳	۸۴	۵	۱
۳۵۶	۳۴۹	فروش و وسایل نقلیه موتوری	۵	۲	-	-
۸۱۶۰	۸۰۱۴	نگهداری و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۸۶	۵۵	۴	۱
۲۳۵۳	۲۳۴۰	فروش قطعات یدکی و لوازم الحاقی وسایل نقلیه موتوری	۷	۶	-	-
۱۳۱۴	۱۳۱۳	فروش، نگهداری و تعمیر موتورسیکلت و قطعات یدکی و لوازم مربوط	۱	-	-	-
۲۴۲	۱۹۶	خرده فروشی سوخت خودرو ...	۲۴	۲۱	۱	-
۲۲۲۳	۲۰۴۶	عمده فروشی و حق العمل کاری بجز در مورد وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت	۱۰۸	۶۲	۴	۳
۱	۹	عمده فروشی بر اساس حق الزحمه یا قرارداد ...	-	۱	-	-
۱۳۷۹	۱۲۸۳	عمده فروشی مواد خام کشاورزی، حیوانات زنده، خوراکیها، آشامیدنیها و دخانیات ...	۷۱	۲۱	۲	۲
۵۰۱	۴۵۰	عمده فروشی محصولات واسطه ای غیر کشاورزی و ضایعات و خرده ها ...	۲۲	۲۷	۱	۱
۲۲	۱۹	عمده فروشی ماشین آلات، تجهیزات و ملزومات ...	۱	۲	-	-

طرح توسعه و عمران ناحیه بهبهان

-	-	-	۱	۳	عمده فروشی پارچه، منسوجات و پوشاک و کفش ...	۱۰۳	۱۰۷
-	-	۱	۴	۹	عمده فروشی کالاهای خانگی ...	۵۳	۶۷
-	-	-	۵	۱	عمده فروشی کالاها، لوازم پزشکی، جراحی، بیمارستانی	۱۰۴	۱۱۰
-	-	-	۱	۱	سایر عمده فروشیها ...	۲۵	۳۷
-	۱	-	۱۰۳	۱۷۲	خرده فروشی (بجز خرده فروشی وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت) و تعمیر کالاهای شخصی و خانگی ...	۵۳۲۵۷	۵۳۵۳۳
-	-	-	۳۹	۴۸	خرده فروشی غیر تخصصی در فروشگاهها	۵۰۸	۵۹۵
-	-	-	۱۰	۲۸	خرده فروشی غذا و آشامیدنیها و دخانیات در فروشگاه تخصصی	۲۶۰۳۵	۲۶۰۷۳
-	-	-	-	-	خرده فروشی کالاهای دست دوم در فروشگاهها ...	۱۶۱	۱۶۱
-	-	-	-	-	خرده فروشی در غیر از فروشگاهها ...	۱۳۲	۱۳۲
-	۱	-	۲	۹	تعمیر کالاهای شخصی و خانگی ...	۳۳۷۶	۳۳۸۸
-	-	-	۲۳	۴۷	سایر خرده فروشیهای کالاهای نو در فروشگاههای تخصصی کالاهای دارویی	۱۰۹۱۴	۱۰۹۸۴
-	-	-	۲۰	۲۳	سایر خرده فروشیهای کالاهای نو در فروشگاههای تخصصی ظروف و ...	۷۷۹۲	۷۸۳۵

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

بررسی پراکنش کارگاههای فوق الذکر بر حسب شهرستانهای ناحیه حاکی از تمرکز این کارگاهها در شهرستان اهواز (با داشتن ۳۱/۳ درصد از کل کارگاهها) و با اختلافی چشمگیر شهرستانهای دزفول، آبادان و بندر ماهشهر است. جدول بعدی نشان دهنده وضعیت این کارگاهها در ناحیه بهبهان است. همانگونه که مشاهده میگردد سهم ناحیه از کارگاههای استان معادل ۱۵/۵ درصد است. که به تفکیک زیر گروهها در زمینه فروش و نگهداری وسایل نقلیه این نسبت معادل ۱۵/۸ درصد، در عمده فروشی و حق العمل کاری معادل ۹/۱۷ درصد و در زمینه خرده فروشی معادل ۱۵/۷۵ درصد بوده است.

جدول شماره (۲۹-۵): وضعیت بخشی از کارگاههای خدماتی در استان خوزستان و ناحیه بهبهان در سال ۸۱

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه					استان	شرح
	کل	شادگان	ماهشهر	بهبهان	امیدیه		
۱۵/۸	۱۹۶۵	۲۲۳	۸۱۷	۷۰۱	۲۲۴	۱۲۴۲۵	فروش، نگهداری و تعمیر وسایل نقلیه
۹/۱۷	۲۰۴	۴۳	۸۹	۵۲	۲۰	۲۲۲۳	عمده فروشی و حق العمل کاری
۱۵/۷۵	۸۴۳۶	۱۳۳۱	۳۲۶۰	۲۸۸۲	۹۶۳	۵۳۵۳۳	خرده فروشی و تعمیر کالاهای شخصی و خانگی
۱۵/۵	۱۰۶۰۵	۱۵۹۷	۴۱۶۶	۳۶۳۵	۱۲۰۷	۶۸۱۸۱	جمع

در سال ۸۳ استان خوزستان مجموعاً دارای ۲۷۷ تعاونی فعال با ۳۳۰۲۸۳ عضو بوده است. حجم سرمایه گذاری برای این تعاونیها معادل ۶۰۰۴۴۶۴ هزار ریال بوده که زمینه ساز اشتغال ۴۳۵ نفر در استان را فراهم نموده است. پراکنش این تعاونیها به تفکیک شهرستانهای استان حاکی از تجمع آنها در شهرستان اهواز (بداشتن ۲۹/۶ درصد از تعاونیها) دارد پس از این شهرستان و با اختلافی چشمگیر شهرستانهای آبادان، دزفول، بهبهان و ماهشهر بیشترین تعداد تعاونی را دارا بوده اند. بیشترین تعداد از این تعاونیها در منطقه در جهت تامین نیاز مصرف کنندگان فعالیت دارند. تعداد این تعاونیها در ناحیه معادل (۱۱/۱ درصد از تعاونیهای منطقه) ۴۲ شرکت تعاونی با ۷۱۴۹۹ نفر عضو و حجم سرمایه ای معادل ۶۱۲۵۵۰۰ هزار ریال و ۲۰۰ نفر شاغل بوده است.

طرح توسعه و عمران ناحیه بهبهان

بیشترین تعداد تعاونیها در سطح ناحیه در شهرستان بهبهان و کمترین تعداد در شهرستان امیدیه فعالیت داشته اند. همچنین در منطقه در سال ۸۳، ۱۱۱ شرکت تعاونی روستایی با ۲۰۷۸۳۱ نفر عضو و حجم سرمایه ای معادل ۲۵۷۰۶۷۲۵ هزار ریال فعالیت داشته اند که سهم از این تعاونیهای روستایی ۲۳ شرکت با مجموعاً ۳۷۲۸۸ نفر عضو بوده است. بیشترین تعداد تعاونیهای روستایی در ناحیه در شهرستان بهبهان استقرار یافته اند.

جدول شماره (۳۰-۵) - تعاونی های فعال در استان خوزستان

سهم ناحیه از استان (%)	ناحیه بهبهان					استان خوزستان	شرح	
	شادگان	بهبهان	ماهشهر	امیدیه	کل			
۱۸/۲	۱	۳	۲	-	۶	۳۳	تعداد شرکت	تامین نیاز تولید کنندگان
۲۸/۵	۶۰۰	۲۱۶	۱۶۳۲	-	۱۹۰۸	۶۶۸۸	عضو	
۱۲/۰۸	۹۰۰۰	۵۹۳۰۸۰۱۶	۳۲۲۰۵	-	۶۲۵۲۸۵	۵۱۷۳۳۵۵	سرمایه	
۹/۹	۵	۱۶	۱۲	-	۳۳	۳۳۳	شاغلان	
۱۵/۳۲	۳	۱۶	۱۶	۱	۳۶	۲۳۵	تعداد شرکت	تامین نیاز مصرف کنندگان
۲۱/۵۲	۲۲۱۶۱	۱۵۱۹۳	۳۱۴۷۷	۷۶۰	۶۹۵۹۱	۳۲۳۱۸۹	عضو	
۱۰/۰۲	۶۷۰۱۵۰	۳۲۳۷۵۳۴	۲۲۵۱۵۸۱	۱۱۱۰۰	۵۵۰۰۲۱۵	۵۴۸۷۱۱۰۹	سرمایه	
۱۴/۳۶	۱۴	۵۵	۹۳	۵	۱۶۷	۱۱۶۳	شاغلان	
-	-	-	-	-	-	۹	تعداد شرکت	تامین نیاز صفوف خدماتی
-	-	-	-	-	-	۱۰۶	عضو	
-	-	-	-	-	-	۱۴۲۲۷۱	سرمایه	
-	-	-	-	-	-	۱۰۲	شاغلان	
۱۱/۱	۴	۱۹	۱۸	۱	۴۲	۲۷۷	تعداد شرکت	کل
۶/۷۳	۲۲۲۲۱	۱۵۴۰۹	۳۳۱۰۹	۷۶۰	۷۱۴۹۹	۳۳۰۲۸۳	عضو	
۱۰/۱۷	۶۷۹۱۵۰	۳۸۳۰۶۱۴	۲۲۷۴۷۸۶	۱۱۱۰۰	۶۱۲۵۵۰۰	۶۰۱۸۶۷۳۵	سرمایه	
۱۲/۵	۱۹	۷۱	۱۰۵	۵	۲۰۰	۱۵۹۸	شاغلان	

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

در بین شهرستانهای منطقه شهرستان رامهرمز بیشترین تعداد از تعاونیهای روستایی را دارا است و پس از آن و با اختلاف شهرستانهای اهواز، باغملک، بهبهان دارای بیشترین تعاونیهای روستایی هستند.

۴-۵-۳-۱- بازرگانی و مبادلات

منطقه از لحاظ حجم مبادلات و خدمات بازرگانی، یکی از استانهای دارای قابلیت و بسیار مهم در سطح ملی و فراملی است. موقعیت ویژه جغرافیایی، دسترسی به آبهای آزاد، همجواری با کشورهای عراق، کویت و عربستان از دیرباز زمینه ساز مبادلات مرزی بین مرزنشینان بوده است. هم اکنون خدمات بازرگانی و تجاری با توجه به شبکه های ارتباطی، وجود بنادر مهم خرمشهر، آبادان، بندر امام خمینی و بندر ماهشهر از شیوه های نوین بهره گرفته و استان را از این نظر در جایگاه ملی در سطح ممتاز قرار داده است.

شبکه ارتباطات جاده ای، وجود فرودگاه و دسترسی ریلی سبب شده تا استان به شکل مفصل ارتباطی شمال و جنوب در سطح کشور مطرح شده و به یک مرکز مبادله و ارائه کننده خدمات سطح یک برتر در سطح ملی تبدیل گردد. مجموع اعتبارات مصوب استانی و ملی در سالهای مختلف برنامه توسعه و داده های آماری مربوط به (جمعاً ۹ واحد) انبارهای ذخیره (۴۵ واحد) سردخانه ها و (۵ سیلو با ظرفیت ۱۷۰ هزار تن) سیلوهای موجود در منطقه تأکیدی بر این امر است. بیشترین تعداد سردخانه ها و سیلوهای استان در شهرستان اهواز استقرار دارند.

بررسی حجم مبادلات گمرکات استان طی سالهای ۷۵ الی ۸۳ نشان دهنده روند رشد آرام حجم صادرات و واردات طی این سالها است. جدول شماره (۱۳-۵) نشان دهنده وضعیت مقدار و ارزش کالاهای مبادله شده از این بنادر است. همانگونه که مشاهده می گردد حجم کالاهای وارد شده از گمرکات استان در سال ۸۳ معادل ۲۳۰۱۷۸۷۱ تن و حجم کالاهای صادر شده معادل ۶۱۴۷۱۷۱ تن بوده است. بیشترین حجم از کالاها در بنادر استراتژیک جنوبی (بندر امام خمینی و بندر خرمشهر) جایجا شده اند.

ارزش کالاهای وارداتی در این سال معادل ۱۳۶۱۱۱۲۵۰ میلیون ریال و ارزش کالاهای صادراتی معادل ۱۴۴۳۱۶۶۸ میلیون ریال بوده است. استقرار بنادر بین المللی امام خمینی در ناحیه بهبهان، ناحیه را از حیث مبادلات بازرگانی در جایگاه ویژه ای قرار داده است که می تواند به عنوان یکی از ابزارهای توسعه ناحیه مد نظر قرار گیرد.

جدول شماره (۳۱-۵) - وضعیت مقدار و ارزش کالاهای صادراتی و وارداتی از بنادر جنوبی کشور در سال ۱۳۸۳

کل	گمرک				شرح
	بندر امام	خرمشهر	آبادان	اهواز	
۲۳۰۱۷۸۷۱	۱۱۴۹۸۹۲۵	۱۱۴۹۸۹۲۵	۱۵۷۲۱	۴۳۰۰	واردات کالا (تن)
۱۳۶۱۱۱۲۵۰	۱۲۰۸۰۷۶۷۱	۹۶۹۱۵۳۸	۴۸۰۹۳	۵۵۶۳۹۴۸	ارزش واردات کالا (میلیون ریال)
۶۱۴۷۱۷۱	۵۱۵۲۲۶۸	۸۶۹۷۴۰	۱۰۰۰۱۰	۲۵۱۵۳	صادرات کالا (تن)
۱۴۴۳۱۶۶۸	۱۲۵۵۶۰۳۴	۱۷۵۶۸۷۰	۲۱۹۴۶۴	۹۶۸۰۰	ارزش صادرات کالا (میلیون ریال)

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان ۱۳۸۴

